

AKADEMIN FÖR UTBILDNING OCH EKONOMI
Avdelningen för utbildningsvetenskap

Lärare i fritidshems tolkning av arbetet med pedagogiska planeringar

Författare
Katherine Menjivar & Sara Romppala

År 2024

Examensarbete, Grundnivå (yrkesexamen), 15 hp
Didaktik
Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i fritidshem

Handledare: Björn Haglund
Examinator: Kristina Walldén Hillström

Menjivar, K. & Romppala, S. (2024). *Lärare i fritidshems tolkning av arbetet med pedagogiska planeringar*. Examensarbete i didaktik. Grundlära­r­pro­gram­met med inriktning mot arbete i fritidshem. Akademin för utbildning och ekonomi. Högskolan i Gävle.

Sammanfattning

Studien undersökte hur lärare i fritidshem arbetar med pedagogiska planeringar med utgångspunkt i policy enactment teorin. Frågeställningarna fokuserades på att förstå hur lärarna i fritidshem betonar sitt arbete med pedagogiska planeringar och vilka metoder de implementerar för att få en högre kvalitet i verksamheten samt för att skapa en strukturerad undervisning för elevernas lärande och utveckling. Studiens metod inkluderade en kvalitativ forskningsansats i form av semistrukturerade intervjuer, där studieobjekten var tio verksamma lärare i fritidshem med olika arbetserfarenheter. Materialet bestod av lärarna i fritidshems resonemang kring studiens ämne. Data som samlades in från intervjuerna bearbetades genom en tematisk analysmetoden för att identifiera återkommande teman i deltagarnas svar. Resultatet i studien visade att lärarna i fritidshem betonar pedagogisk planering som en väsentlig del av fritidshemsverksamheten, där utgångspunkten är i de nationella målen och andra policytexter. Lärarna i fritidshem använder sig av olika metoder för att utföra arbetet med pedagogisk planering, vilka tillvägagångssätt som används anpassas utifrån förutsättningar och behov som finns i verksamheterna.

Nyckelord: lärare i fritidshem, pedagogisk planering, policy enactment, systematiskt kvalitetsarbete

Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	1
1.1	Syfte och frågeställningar.....	2
1.2	Begreppsdefinitioner	2
2.	Bakgrund	4
2.1	Pedagogisk planering i fritidshem	4
2.2	Styrdokument – policytexter	4
2.3	Systematiskt kvalitetsarbete i relation till pedagogisk planering	5
3.	Tidigare forskning	7
3.1	Systematiskt kvalitetsarbete som grunden för pedagogisk planering.....	7
3.2	Pedagogisk planering.....	8
3.3	Utvärderingar i samband med pedagogiska planeringar	9
3.4	Sammanfattning av tidigare forskning	10
4.	Teoretisk utgångspunkt – Policy enactment.....	11
5.	Metod.....	13
5.1	Val av forskningsansats	13
5.2	Urval	13
5.3	Genomförande	14
5.4	Dataanalys	15
5.5	Tillförlitlighet	16
6.	Resultat	18
6.1	Vad betonar lärare i fritidshem i sitt arbete med pedagogiska planeringar? ..	18
6.1.1	Läroplanens mål som grund i pedagogiska planeringar	18
6.1.2	Pedagogisk planering som grund för det systematiska kvalitetsarbetet .	18
6.1.3	Elevernas nyfikenhet ska väckas genom pedagogiska planeringar	19
6.2	Vilka metoder använder lärare i fritidshem sig av i den pedagogiska planeringen?.....	20
6.2.1	Planerar aktiviteter utifrån läroplanens mål.....	20
6.2.2	Pedagogisk planering görs i huvudet.....	21
6.2.3	Pedagogisk planering utifrån årshjul	21
6.2.4	Digitala dokument för att gemensamt skapa pedagogiska planeringar ..	22
7.	Diskussion	23
7.1	Metoddiskussion.....	23
7.2	Resultatdiskussion	24
7.2.1	Lärare i fritidshems betoning om arbetet med pedagogiska planeringar	24
7.2.2	Metoder i arbetet med pedagogiska planeringar.....	25
7.2.3	Framhävande av lärande genom pedagogiska planeringar.....	25
7.2.4	Utmaningar med pedagogiska planeringar	26
7.3	Didaktiska implikationer	27
7.4	Förslag på vidare forskning	27
8.	Referenslista	28
9.	Bilagor	32
9.1	Bilaga 1: Informationsbrev och samtyckesblankett	32
9.2	Bilaga 2: Intervjuguide	34

1. Inledning

Fritidshem är en verksamhet som bedrivs innan och efter skolan för att skapa en meningsfull fritid för elever. En stor andel av eleverna som går i årskurs F-3 är inskrivna i fritidshem (Skolverket, 2023a), vilket skapar möjligheter att komplettera skolan och bidra till elevernas utveckling och lärande. Förut ansågs fritidshemmet enbart som en plats för rekreation och sociala samspel (Haglund, 2016), medan dagens fritidshem styrs av olika policytexter där nationella målen är en väsentlig del (Lager, 2020a). Pedagogisk planering är ett arbetssätt som lärarna i fritidshem använder för att strukturera undervisningen utifrån de nationella målen (Lager, 2022). I de svenska fritidshemmen finns idag lagar och föreskrifter, främst genom skollagen (SFS 2010:800) och "Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet" (2022), som slår fast vilka regler och principer som bör följas för att undervisningen ska vara likvärdig och av hög kvalitet för alla elever. Det innebär tydligare riktlinjer i att lärare i fritidshem systematiskt bör utvärdera arbetet i verksamheten (Ackesjö & Haglund, 2022). I detta sammanhang blir planering, uppföljning och utvärdering centrala verktyg för att uppnå dessa mål (Skolverket, 2015a), vilket kan ses som en del av det systematiska kvalitetsarbetet (Pihlgren, 2023). Det systematiska kvalitetsarbetet ska syfta på att svara på om verksamheten har bidragit till elevernas utveckling. I arbetet med pedagogiska planeringar synliggörs lärande. Pedagogiska planeringar innefattar inte enbart en struktur för när aktiviteter ska utföras, planeringarna innefattar även vad eleverna övas i, varför ska eleverna få möjligheten att utveckla dessa kunskaper samt hur utförandet ska gå till. Genom att lärare i fritidshem arbetar systematiskt med kvalitén i verksamheten får de en ökad förståelse för vad som behöver förbättras i verksamheten och kan därmed utveckla verksamheten som i sin tur bidrar till en mer framgångsrik undervisningsmiljö. I Skollagen (SFS 2010:800) och Lgr22 (2022) framkommer begrepp som lärande och undervisning, vilket är begrepp som inte användes innan fritidshemmet kom att omfattas av dessa styrdokument (Haglund m.fl., 2020). När läroplanen reviderades 2016 tillkom en egen del för fritidshemmet, vilket förtydligar utgångspunkten i det arbete som ska ske i den verksamheten (Ackesjö & Haglund, 2022; Skolverket, 2016). Enligt Lgr22 (2022) ska fritidshemmet erbjuda eleverna en meningsfull fritid där undervisningen ska stimulera elevernas lärande och utveckling, med utgångspunkten i elevernas intressen och erfarenheter (Skolverket, 2023b).

Enligt skollagen (SFS 2010:800) ska all personal arbeta för att systematiskt utveckla kvalitén i verksamheten samt arbeta för att målen utifrån Lgr22 (2022) ska uppnås. Däremot framkommer det ingenstans om hur detta arbete ska utföras och om pedagogiska planeringar kan vara en del i det systematiska kvalitetsarbetet. Utifrån vår verksamhetsförlagda utbildning har det synliggjorts att det finns en stor variation i hur lärare i fritidshem arbetar med pedagogiska planeringar i verksamheten. På fritidshemmen har variationen varit sådan att det har funnits verksamheter som haft en tydlig struktur i sin planering samt utvärderat utbildningen, medan andra fritidshem enbart fokuserat på vilka aktiviteter de ska utföra i det dagliga arbetet och aldrig haft något fokus på att reflektera eller utvärdera verksamheten.

Våra verksamhetsförlagda utbildningar har skett i olika kommuner, vilket inneburit att fritidshemmen har haft olika förutsättningar i såväl kompetens som tid till planering av verksamheten. Lager (2020a) och Skolverket (u.å.) är överens om att en bidragande faktor för att öka kvalitén i fritidshemmet är att det finns tid för planering såväl ensam som tillsammans i arbetslaget, vilket vanligtvis är en bristande faktor på fritidshemmen

(Pihlgren, 2023). Planeringstiden avsatt för lärarna i fritidshem bör inte påverkas av lärarens andra uppdrag kopplat till skolan (Skolverket, 2014).

Det finns olika faktorer som bidrar till systematiskt kvalitetsarbete i fritidshem och en av de viktiga faktorerna är pedagogisk planering. Under såväl grundläroutbildningen mot lärare i fritidshem som i sökningen av tidigare forskning har det framkommit brister i forskningen om användningen av pedagogiska planeringar på svenska fritidshem, vilket har väckt vårt intresse i ämnet. Således är det av stor vikt att få fördjupade kunskaper i hur lärare i fritidshem arbetar med pedagogiska planeringar för att utveckla kvalitén i fritidshemmet. Genom att undersöka detta område ökar förståelsen och kunskapen om pedagogiska planeringar inom fritidshem. Arbetet kommer ta en didaktisk riktning då studien undersöker hur lärare i fritidshem arbetar med pedagogiska planeringar, där den pedagogiska planeringen kan vara ett verktyg i att svara på de didaktiska frågorna, *vad, varför och hur* (Pihlgren, 2023). De didaktiska frågorna skapar en helhet i elevernas lärande (Jonsson, 2024). I den här studien riktar sig de didaktiska frågorna till hur lärarna i fritidshem beskriver sitt arbetssätt i skapandet av pedagogiska planeringar där de diskuterar vilka lärandemål som ska uppnås samt vilka metoder som ska tillämpas.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka hur lärare i fritidshem arbetar med pedagogiska planeringar.

- Vad betonar lärare i fritidshem i sitt arbete med pedagogiska planeringar?
- Vilka metoder använder lärare i fritidshem sig av i den pedagogiska planeringen?

1.2 Begreppsdefinitioner

Lärare i fritidshem

Definitionen Lärare i fritidshem används i studien för att hänvisa till all personal som har någon form av pedagogisk utbildning kopplat till fritidshem. I studien är deltagarna både fritidspedagoger och lärare i fritidshem beroende på året de studerade, alla deltagare är anställda som lärare i fritidshem och därav benämns de så genom hela studien.

Elev

Definitionen elev i studien avser alla barn som är inskriva i någon form av utbildningsinstitution. I denna studie inkluderar det barn från förskoleåldern till tolv år.

Pedagogiska planeringar

Pedagogiska planeringar syftar på den planering som utförs i någon form av dokumentation. Fokuset är på hur arbetet ska gå till och vad verksamheten arbetar med. I studien nämns även FRIPP, som är förkortning för fritidspedagogisk planering, vilket omfattar den dokumentation hur lärarna i fritidshem planerar och genomför aktiviteter för elevernas lärande och utveckling. Generellt i studien används begreppet pedagogisk planering vilket i studien även innefattar FRIPP, då de synliggör all pedagogisk planering som lärarna i fritidshem syftar på.

Policytexter

I den här studien innefattar policytexter de texter som ramar in, utgör och förändrar verksamheten. Policytexter som framhävs i den här studien är skollagen, nationella föreskrifter och läroplanen.

Systematiskt kvalitetsarbete

Systematiskt kvalitetsarbete omfattar den dokumentation som inkluderar planering, genomförande, utvärdering och utveckling för att förbättra kvaliteten i en organisation. I den här studien är fokus utifrån avgränsningssyfte enbart på användandet av pedagogiska planeringar som ett underlag för det systematiska kvalitetsarbetet.

2. Bakgrund

I bakgrunden presenteras grundläggande information om pedagogiska planeringar i fritidshem, sedan presenteras policytexters innehåll av arbetet som bör göras i fritidshemmen. Därefter framhävs vad systematiskt kvalitetsarbete är i relation till pedagogiska planeringar.

2.1 Pedagogisk planering i fritidshem

Planering innebär att strukturera upp en verksamhet såväl genom aktiviteter som genom gemensamma rutiner i fritidshemmet (Lager, 2022). En planering blir pedagogisk när personal i fritidshem reflekterar och diskuterar innehållet av den planering som skapats (Lenz Taguchi 2013). Det innebär i sin tur att pedagogiska planeringar skapar förutsättningar att ha ett framåtgående arbete, genom utvärderingar av pedagogiska planeringen kan verksamheten utvecklas utifrån de reflektioner som uppmärksammats. Det kan vara såväl förbättringsområden som sådant som ska bibehållas om exempelvis en aktivitet ska utföras igen. I arbetslaget krävs diskussioner om grunderna i förhållningssätt och rutiner som sker på fritidshemmet (Lager, 2022). Specialpedagogiska skolmyndigheten (2023) menar att i en pedagogisk planering ska syftet dokumenteras utifrån Lgr22 (2022). Även Ackesjö och Haglund (2022) bekräftar att syftet med pedagogiska planeringar är att sammankoppla planeringen med läroplanens riktlinjer och mål. Pedagogiska planeringar innebär inte enbart att schemalägga aktiviteter i fritidshemmet (Pihlgren, 2023), utan den pedagogiska planeringen bör svara på de didaktiska frågorna för att bidra till att uppnå ett specifikt kunskapsområde. Genom att utforma svaren på de didaktiska frågorna får personalen en planering som de kan använda sig av flera gånger och den pedagogiska planeringen bidrar även till ett ökat lärande för eleverna.

Utgångspunkten i pedagogiska planeringar är, vad målet med planeringen är, vilket innehåll som planeringen ska infatta, vilka metoder som kommer användas samt om resultatet går att mäta i förslagsvis en utvärdering (Pihlgren, 2016; Pihlgren 2019). Detta i sin tur bidrar till att lärarna i fritidshem behöver ha goda didaktiska förmågor, så de kan besvara dessa frågeställningar (Pihlgren, 2019). Vidare behöver lärare i fritidshem ha i åtanke att allt lärande som sker på fritidshem inte är mätbara, detta innefattar till exempel det informella lärande. Dessa lärsituationer behöver lärarna i fritidshem förhålla sig till i utformningen av pedagogiska planeringar. Oavsett bör pedagogiska planeringar vara ett stöd i arbetet som genomförs i verksamheten.

En del fritidshem arbetar med färdiga mallar som tydliggör hur personalen kan arbeta med pedagogiska planeringar (Lager, 2022). Syftet med mallarna är att skapa en struktur i verksamheten som ska bidra till elevernas lärande. I och med detta innebär det inte enbart att pedagogiska planeringar ska innehålla specifika aktiviteter i det dagliga arbetet utan att det bör finnas en planering som syftar till att öka kvalitén samt öka elevernas lärande (Skolverket, 2014). Planeringen kan vara en utgångspunkt för de reflektioner och analyser som sker för att utveckla verksamheten (Lenz Taguchi. 2013). Verksamheten bör därmed utgå från såväl individnivå som gruppnivå i den pedagogiska planeringen (Skolverket, 2014), för att tillgodose alla elevers behov och intressen.

2.2 Styrdokument – policytexter

Fritidshemmet arbetar utifrån viktiga styrdokument som innefattas av barnkonventionen (UNICEF Sverige, 2018), Skollagen (SFS 2010:800) och läroplanen (Lgr22, 2022).

Barnkonventionen (UNICEF Sverige, 2018) lyfter fram att barn har rätt till att uttrycka sin mening, likväl som det framkommer att barn har rätt till lek, vila och fritid. I undervisningen i fritidshem har eleverna rätt till lärande som främjar deras behov. Skollagen (SFS 2010:800) och Lgr22 (2022) framhäver att på fritidshemmen ska eleverna få möjlighet till en meningsfull fritid samt förutsättningar till rekreation. Vidare framkommer det i Lgr22 att undervisningen ska utgå från elevernas intressen samt vara situationsstyrd i högre grad än skolan kan vara, det lyfts även fram en del förmågor som eleverna har rätt till att utveckla i fritidshemmet. Dels tydliggörs det att eleverna ska få möjlighet att övas i att planera och utvärdera undervisningen och därmed få förutsättningarna att övas i att ta ansvar likväl som att ha inflytande på aktiviteter. Däremot finns det inte enligt Lgr22 några föreskrifter i hur personal enskilt och tillsammans med eleverna bör arbeta med planering av undervisningen. Enligt Skollagen (SFS 2010:800) ska alla enheter arbeta med planering, uppföljning och analys för att utveckla utbildningen i och med det systematiska kvalitetsarbetet. Lgr22 (2022) ska vara en grund i den planering som genomförs på fritidshemmet (Hansson Stenhammar, 2020; Skolverket, 2023b). Trots att det lyfts fram att fritidshem ska arbeta med planering, utvärdering och uppföljning finns det ingen gemensam metod i hur det arbetet bör gå till.

I och med att styrdokumentet har förändrats bidrar det till att uppdraget har en ny tappning (Ackesjö & Haglund, 2022). Det har inte alltid varit givet att det ska ske någon form av dokumentation på fritidshemmet, vilket kan vara en bidragande faktor till att det skiljer sig mellan olika fritidshem då det inte finns någon likartad form av hur planering ska genomföras och struktureras på fritidshemmen. I Skolinspektionens (2010) kvalitetsgranskning framhävs det att fritidshemmen har brister i såväl planering som det målstyrda arbetet. Även Andersson (2010) lyfter fram att Skolverket har rapporterat bristande kvalitet och Skolverket (2014) betonar att alla fritidshem inte arbetar med systematiskt kvalitetsarbete.

2.3 Systematiskt kvalitetsarbete i relation till pedagogisk planering

Enligt Skollagens (SFS 2010:800) bestämmelser ska fritidshemmet arbeta med systematiskt kvalitetsarbete, för att främja elevernas utveckling och lärande (Skolverket, 2024). Ett systematiskt kvalitetsarbete handlar om att det finns en kontinuitet i den systematiska planeringen i att utveckla utbildningen i fritidshemmet utifrån de nationella målen som framkommer i Lgr22 (Lager, 2020b). Pedagogiska planeringar kan därmed vara ett underlag för det systematiska kvalitetsarbetet (Håkansson, 2022). Systematiskt innebär att arbeta med fokus på struktur samt långsiktig utveckling av verksamheten (Lager, 2020b). Kvalitet kan utifrån olika synvinklar betraktas olika. Kvalitet uppfattas vanligtvis som positivt där olika betraktare har olika upplevelser om kvalitén är god eller inte (Skolverket, u.å.). I en exemplifiering kan det innebära att elever, vårdnadshavare och lärare i fritidshem har olika uppfattningar av kvalitet utifrån vilka roller samt erfarenheter de besitter sedan tidigare. Kvalitet kopplat till skolväsendet handlar om hur väl en verksamhet uppfyller det nationella målen samt att det finns ett pågående arbete om att uppnå krav och riktlinjer för att kontinuerligt utveckla verksamheten. Det i sin tur bidrar till att det systematiska kvalitetsarbetet riktar sig till att utifrån nationella mål utveckla kvalitén systematiskt i fritidshemmet (Håkansson, 2022; Roslund, 2021).

En del av det systematiska kvalitetsarbetet innebär att observera och analysera den verksamhet som arbetet utgår från och utifrån detta fortgå i sin planering för att utveckla verksamheten (Håkansson, 2022). Det går att koppla till det som Skolverket (2024)

lyfter fram som faser i en process av att utveckla kvalitén. Den första fasen handlar om att undersöka nuläget på ett fritidshem, "Var är vi?". Därefter blir andra delen i processen "Vart ska vi?" och där utgår personalen från de nationella målen för att undersöka vilka kunskaper eleverna ska få utveckla. Lärare i fritidshem möjliggör för eleverna att få utveckla förmågor och kunskaper som de har rätt till (Lager, 2020b). Om lärare i fritidshem planerar samt utvärderar får de ett underlag där det synliggör att eleverna fått förutsättningarna att utveckla de kunskaper de har rätt till. Det är även av stor vikt att all personal är involverade i processen för att skapa förståelse (Skolverket, 2024). Att det finns ett systematiskt kvalitetsarbete i en verksamhet kan bidra till att all personal har kännedom om vad som behöver utvecklas samt prioriteras i verksamheten (Skolverket, 2015b). Sedan kommer den tredje fasen i processen som innefattar "Hur gör vi?" och där är planeringen en väsentlig del för att starta upp arbetet (Skolverket, 2024). I planeringsprocessen ingår även faktorer som genomförandet och dokumentationen. I ett målstyrt arbete i planeringsprocessen finns möjlighet att utvärdera och analysera de resultat som lyfts fram i planeringen (Skolverket, 2014). När systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras kan pedagogiska planeringen vara en del av processen då lärare i fritidshem planerar verksamheten utifrån styrdokument och sedan utvärderar hur processen har gått till. Sista fasen i processen är att diskutera "Hur blev det?", då undersöks vilka effekter det blev av lärandet och hur var resultatet kopplat till de nationella målen (Skolverket, 2024). Utifrån analyserna av utvärderingen påbörjas processen igen och därmed planeras och utveckla lärande situationer för eleverna (Skolverket, 2014; Skolverket, 2015b). Det systematiska kvalitetsarbetet är ett ständigt pågående arbete för att hela tiden ge eleverna de förutsättningar till lärande som de har rätt till (Skolverket, 2024). Innebörden av att arbeta med systematiska kvalitetsarbetet blir att följa upp om verksamheten uppnår kraven från de nationella målen (Roslund, 2021), för att sedan planera och genomföra och därefter återigen följa upp och utvärdera. Detta arbete är inte något som ska ske sporadiskt utan ett arbete som sker hela tiden.

3. Tidigare forskning

I studien om hur lärare i fritidshems arbete med pedagogisk planering genomfördes en grundlig databassökning via Högskolan i Gävles bibliotek, databasen ERIC användes för att hitta relevanta artiklar kopplat till ämnet. I ERIC genomfördes sökningen med hjälp av några nyckelord, dessa inkluderade "school-age educare" och "leisure-time center" samt synonymer till dessa ord. Sedan valdes nyckelord kopplade till planering och systematiskt kvalitetsarbete, då användes systematic* och "systematic quality development". Denna sökning resulterade i 960 artiklar. För att få relevant forskning avgränsades sökningen ytterligare, dels genom att välja funktionen att enbart visa peer-reviewed och begränsa sökningen till att gälla från år 2016, valet av begränsning av årtal skedde med åtanke att fritidshemmet fick en egen del i läroplanen 2016. Genom begränsningarna blev sökningen på 524 artiklar. Första steget i urvalet av artiklar var att undersöka artiklarnas syfte för att uppskatta om det var relevant kopplat till studiens syfte. För att finna ytterligare relevanta artiklar användes funktionen "find similar results", vilket bidrog med artiklar som hade liknande syfte. Det som framkom av granskningen av forskning är att det finns begränsat med forskning kopplat till pedagogisk planering i fritidshemmet, således valdes vetenskapliga artiklar kopplat till systematiskt kvalitetsarbete i fritidshemmet och pedagogisk dokumentation i förskolan, då det finns likheter i förskolan och fritidshems arbete kring kvalitet.

I denna del presenteras tidigare forskning kopplat först till det systematiska kvalitetsarbetet för att skapa en överblick om vad det innebär i fritidshem för att sedan presentera pedagogisk planering som ett underlag för det systematiska kvalitetsarbetet. Därefter lyfts det fram hur utvärderingar kan användas i samband med pedagogiska planeringar.

3.1 Systematiskt kvalitetsarbete som grunden för pedagogisk planering

Fritidshemmets undervisning har ett unikt traditionellt sätt att arbeta för att utveckla elevernas lärande (Lager m.fl., 2016). Undervisningen utgår från elevernas intresse, erfarenheter, gemenskap och deltagande samt samhällsvärderingar. Fritidshemmet är även en del av skolsystemet och följer en nationell läroplan och måste uppfylla samma krav på kvalitet som andra utbildningsformer. Trots kraven från policytexter kan fritidshemmen fortfarande arbeta med sociala relationer (Lager, 2018). All personal som arbetar inom utbildningsverksamheter ska utföra systematiskt kvalitetsarbete där dokumentation är en betydelsefull faktor i genomförandet (Hjalmarsson, 2019). Arbetet bör därmed utföras på ett systematiskt sätt, det vill säga genom planering, dokumentation, utvärderingar och uppföljningar. Detta för att kunna redovisa och säkerställa kvalitén i fritidshemmet i enlighet med vad Skolinspektionen kräver. I och med införandet av kravet på kvalitet i fritidshemmet har det uppstått en del funderingar på hur det systematiska kvalitetsarbetet ska genomföras då policytexterna kan vara svåra att förstå och tolka (Lager m.fl., 2016).

Begreppet kvalitet är vanligt förekommande i förskolan och fritidshemmet och anses viktigt, men dess innebörd är inte särskilt tydlig, vilket gör begreppet svårt att förstå (Hjalmarsson, 2019; Lee-Hammond & Bjervås, 2021). Lee-Hammond och Bjervås (2021) synliggör detta i jämförelse av svenska och australienska pedagogers syn på begreppet kvalitet. Enligt deras studie menar svenska pedagoger att kvalitet innebär arbetet med eleverna och dokumentationen sker av den pedagogiska processen. Detta återspeglas i läroplanen för skolan, efter som den inriktar sig på undervisningen för att

stödja elevernas lärande och utveckling. Medan västaustraliensiska pedagoger tolkar begreppet kvalitet som att genomföra dokumentation för eleven, är fokuset att följa elevens individuella utveckling och förstå vad eleven har lärt sig och vad som behövs utvecklas. Detta understryks av bestämmelserna i läroplanen från västra Australien som innebär att dokumentera den inläring som eleven har fått.

Lärare i fritidshem har en förståelse om vikten av att dokumentera och använda sig av policytexter för att bidra till högre kvalitet i fritidsverksamheten (Hjalmarsson, 2019). En förbättring av kvalitén görs genom observationer av verksamheten för att få en förståelse för hur det dagliga arbetet sker och därmed få kännedom om vilka områden som behöver förstärkas i undervisningen och för att se om den uppfyller riktlinjerna. Därefter ska informationen som samlats in dokumenteras eftersom den ska fungera som ett verktyg för att visualisera vad som behöver utvecklas i undervisningsmiljön. Systematiskt kvalitetsarbete kan bidra till nya idéer eftersom lärarna i fritidshem kan få insikt i det egna arbetet och därmed reflektera, utvärdera och utveckla den (Lager m.fl., 2016). Systematiskt kvalitetsarbete uppfattas som ett hjul med syfte att visualisera lärarnas arbete med elever samt för att ta reda på om elevernas lärande uppfyller skolsystemets mål. Detta följs upp under hela året för att utvärdera arbetet.

3.2 Pedagogisk planering

I införandet av tydligare riktlinjer i fritidshemmet har ett större fokus på lärande och utbildning skapats (Ljusberg, 2023). För att skapa undervisningsmiljöer på fritidshemmet har planering blivit den första fasen i ett arbete för att skapa förutsättningar att uppnå kraven från de nationella målen (Lager, 2018). Med utgångspunkt i de nationella målen finns möjligheter att skapa en plan för vilka förmågor som eleverna behöver få möjlighet att övas i och fokus är på att anpassa planeringen utifrån vilka eleverna är och deras intressen (Haglund, 2023). Utifrån ett barns perspektiv framhävs även betydelsen av att låta eleverna vara med och påverka deras undervisning. I planeringsfasen ska det inte enbart finnas styrda aktiviteter utan även förutsättningar till den ”fria leken” (Haglund, 2023; Ljusberg, 2023). Vidare lyfter en deltagare i Haglunds (2023) studie upp värdet av att undersöka utvecklingen av den egna verksamheten och att fokus även är på hur det går att förändra och förbättra den pågående verksamheten.

Planering är av betydelse för att kunna dokumentera vad som sker i verksamheten (Lager, 2018), samtidigt som det är viktigt att vara medveten om varför och vad som dokumenteras. Om lärarna i fritidshem har tydliga mål med sin undervisning blir det enklare att fånga deras arbete och elevernas lärande med dokumentationen. Förskolepedagoger i Australien använder pedagogisk dokumentation som ett verktyg i att följa elevernas lärande och färdigheter (Lee-Hammond & Bjervås, 2021). Hjalmarsson (2019) menar att skriva dokumentationer är ett bra sätt att förbättra undervisningsmiljöer i verksamheten. Det kan exempelvis hjälpa lärarna i fritidshemmet att förstå och se vad som är betydelsefullt i undervisningen och verksamheten. Genom dokumentationen kan de visualiseras och uppfattas vad som händer i det praktiska arbete, vilket kan hjälpa lärarna i fritidshem att reflektera över det egna arbetet och på så sätt utveckla verksamheten. Vidare beskriver Lee-Hammond och Bjervås (2021) hur svenska pedagogerna använder sig av pedagogiska dokumentationer som verktyg för att analysera och granska sin undervisning och metoder för att öka kvalitén i förskolans verksamhet. I de svenska fritidshemmen styr regler och riktlinjer verksamhetens kvalitet (Lager m.fl., 2016), kvalitet utifrån lärarnas tolkning, förståelse av policytexter i

verksamheten (Lager m.fl., 2016). Jämförelsen som gjordes i studien av Sveriges och västra Australiens läroplaner (Lee-Hammond & Bjervås, 2021), visade att i svenska förskolor förväntas hela arbetslaget, miljön, material osv. uppnå läroplanens mål. Medan i västra Australien förväntas, i stöd av pedagogen, att eleverna uppnår sina mål. Detta påvisar hur skillnaden i systemet i de två länderna påverkar pedagogernas arbete och därmed elevernas lärande och utveckling.

Deltagarna i Lagers m.fl. (2016) studie framhäver att planeringen är ett steg i det systematiska kvalitetsarbetet, där planeringen är ett långsiktigt arbete som innehåller sociala aspekter. Detta på grund av att målet med planeringen att förbereda en social kompetent medborgare för framtiden. Det går att jämföra med en av planeringsstilarna som Ljusberg (2023) framhäver i sin studie. Denna planering stil innebär att personalen använder eleverna som en del i planeringen, vilket bidrar till att personalen tar vara på elevernas perspektiv av vad de själva uppfattar som intresseväckande. Lärare i fritidshems planeringsprocess bör stärka elevernas ömsesidiga lek och sociala relationer i en lugn och trygg miljö (Lager, 2018). Arbetet börjar med planeringen av aktiviteten och fortsätter med dokumentationer, utvärderingar och uppföljningar. Detta för att se om syftet med planeringen har uppnåtts eller om den har förändrats och på det viset modifiera och anpassa undervisningen utifrån de nya reflektionerna.

3.3 Utvärderingar i samband med pedagogiska planeringar

Lärare i fritidshem visar på en entusiasm när det gäller att följa kraven på att dokumentera arbetet för att uppnå en bättre kvalitet (Lager m.fl., 2016). Detta då lärarna tolkar det som att fritidshemmets angelägenheter anses som viktiga. Lärarna i fritidshem har inte genomfört utvärderingar och kvalitetsarbete på liknande sätt tidigare. Eftersom systematiska kvalitetsarbete nu är ett krav är det viktigt att förstå vilka dilemman som uppstår när fritidshemmet arbetar utifrån de nya kraven. Ett dilemma är att lärare i fritidshem planerar och dokumenterar sina elevers nuvarande sociala färdigheter samtidigt som de planerar för deras framtida välbefinnande. Ett annat dilemma är att eleverna ska få möjligheten att utveckla den sociala förmågan för att fungera i gruppen men samtidigt ska den enskilda eleven följas upp, vilket innebär att lärarna behöver hitta en balans mellan individuell utveckling och gruppdynamiken. Tredje dilemmat är mellan kvalitetsdiskurser i politik och praktik, där det talas om en struktur och hur den påverkar individen och om en social diskurs som handlar om hur kvaliteten kan förbättras (Lager m.fl., 2016).

Utvärdering bör inte vara på elevernas prestationer (Hjalmarsson, 2019), utan fokus ska ligga i att utvärdera kvaliteten på undervisningsmiljöerna, såsom den sociala och kulturella omgivning där lärande sker. Personalen utvärderar gruppens dynamik och de sociala aspekterna hos eleverna (Haglund, 2023), men på ett informellt sätt. Däremot finns det en oro hos lärarna i fritidshemmet när det kommer till utvärdering av elevernas sociala utveckling genom dokumentationen (Lager m.fl., 2016). Detta eftersom det kan vara komplicerat att vara rättvis i utvärderingen och det upplevs att det går emot deras roll gällande att stödja eleverna i deras utveckling och inte utvärdera dem. Haglund (2023) lyfter även detta om att utvärdera skapar osäkerhet hos personalen eftersom det kan vara likt de utvärderingar som genomförs i skolan.

3.4 Sammanfattning av tidigare forskning

Utifrån nya riktlinjer i policytexter har det skett en förändring i fritidsverksamhetens mål i och med att policytexterna framhäver större fokus på kvalitet, lärande och utbildning (Hjalmarsson, 2019; Lager m.fl., 2016; Lager, 2018; Ljusberg, 2023). Planering bör nu vara en del av det dagliga arbetet för att utveckla lärande situationer för eleverna, Lager m.fl. (2016) menar att systematiskt kvalitetsarbete kan bidra till nya tankar och idéer i utvecklande av verksamheten. Däremot råder osäkerhet hos lärare i fritidshem på vad som är viktigt att dokumentera och även på hur det systematiska arbetet ska genomföras (Haglund, 2023; Lager m.fl., 2016). Orsaken till detta kan vara hur policytexterna tolkas då de är svåra att förstå (Lager m.fl., 2016). Utifrån reflektioner om kunskapsläget kring pedagogisk planering finns ett behov i att vägleda och tydliggöra riktlinjerna för hur lärarna i fritidshem bör tolka och tillämpa policytexterna är att undvika tolkningstvister. På detta sätt skulle det underlätta arbetet med pedagogiska planering. Vidare saknas forskning kopplat till uppbyggnaden av pedagogiska planeringar, vad ska de innehålla, hur används utvärdering i den pedagogiska planeringen samt varför ska lärare i fritidshem arbeta med pedagogiska planeringar.

4. Teoretisk utgångspunkt – Policy enactment

Inom utbildning är policytexter de texter som ramar in, utgör och förändrar verksamheten. Policytexter kan vara lagar, nationella föreskrifter och läroplaner (Ball m.fl., 2011; Ball m.fl., 2012). I policytexter beskrivs inte specifikt hur lärare ska gå till väga i sin undervisning. Tillvägagångssättet handlar snarare om hur lärare tolkar, översätter och rekonstruerar det som står till den verksamhet som lärarna befinner sig. Olika policyer gör att lärarna verkar som policyaktörer (Ball m.fl., 2011), där undervisningen utformas utifrån lärarnas tolkning av dessa policyer. Även Lager m.fl. (2016) bekräftar att policyaktörer tolkar och översätter policytexter för att det ska fungera i den pågående verksamheten. Utgångspunkten i policy enactment teorin är att tolkningarna av policytexter bidrar till hur genomförandet av uppdraget utförs. Det innebär i denna studie att lärare i fritidshem tolkar och anpassar sitt uppdrag utifrån den verksamhet som de arbetar i, samt utifrån olika styrdokument (Lager, 2018). Genom beskrivningen av tolkningarna på sitt uppdrag skapar lärarna i fritidshem pedagogiska planeringar och utifrån dessa tolkningar använder de pedagogiska planeringarna i verksamheten. Policy enactment är ett sätt som lärare förstår och tolkar policytexter och hur de sedan utifrån sina tolkningar översätter och genomför undervisning utifrån dessa tolkningar (Braun m.fl., 2010; Lager & Gustafsson-Nyckel, 2021). Det i sin tur innebär att det inte enbart sker en implementering av policy utan lärare tolkar även dessa texter olika. Policy enactment teorin blir därmed relevant i den här studien för att få en förståelse för hur lärare i fritidshem tolkar policytexter och använder sig av dessa texter i deras pedagogiska planeringar.

Att implementera en policytext, tolka och modifiera den till en specifik verksamhet, såsom från skolor till fritidshem, kallas för rekontextualisering (Lager, 2015). När lärarna i fritidshem tolkar och implementerar riktlinjer anpassas de efter verksamhetens normer och rutiner (Lago m.fl., 2018), samtidigt som riktlinjerna kan påverka och förändra dessa normer och rutiner. Policytexterna anpassas beroende på verksamhetens förutsättningar och behov. Rekontextualiseringsprocessen innebär således att lärarna i fritidshem utgår från policytexterna i utförandet av pedagogiska planeringar, samtidigt som de tolkar, anpassar och använder innehållet för att passa i den undervisningen som de bedriver (Haglund, 2023; Lago m.fl., 2018). Denna process beror på hur lärarna förstår sitt uppdrag, samt vilka förutsättningar som finns i den befintliga verksamheten. Policytexternas omtolkas för att skapa ett meningsfullt arbete i fritidshemmen (Lager, 2015).

Fokus i fritidshemmet är inte enbart att planera aktiviteter utan nu ska lärarna i fritidshem följa upp och utvärdera det som genomförs i verksamheten genom läroplanens mål (Lager, 2015). Fritidshemmens arbete har förändrades från att fokusera på socialt och gruppriktat lärande till att fokusera på mål, kunskapskrav och kvalitetsarbete, vilket skapar dilemman hos lärarna i fritidshem och även fler synsätt och tolkningar som måste rekontextualiseras i verksamheten. I införandet av ökat fokus på mål och kunskapskrav minskar dokumentationen kring sociala lärandesituationer i kvalitetsarbetet (Lager, 2015). Det i sin tur bidrar till att dokumentationen av kvalitetsarbetet fokuserar på mätbara resultat, vilket bidrar till att det informella lärandet i form av till exempel den sociala utvecklingen inte presenteras i något dokument. Det resulterar i att det finns skillnader i vad dokumentationen synliggör i arbetet på fritidshem och hur vissa lärandesituationer inte synliggörs, vilket i sin tur kan leda till att vissa områden i lärandet prioriteras bort och således påverka elevernas utveckling och lärande. Performativitet handlar om hur och vad det är som framställs i en

verksamhet (Haglund, 2023; Lager, 2015). Performativitet skapar möjligheter för lärare i fritidshem att framhäva lärandet som sker i fritidshemmet för såväl rektorer som skollärare. Däremot bör det finnas i beaktning att det enbart är det mätbara lärandet som synliggörs då det finns svårigheter i att dokumentera hur lärare i fritidshem arbetar med de informella lärandet i elevernas utveckling. Performativitet handlar även om hur lärare använder bedömningar genom systematiskt kvalitetsarbetet för att synliggöra verksamheten (Ball, 2003; Haglund, 2023). Även här blir fokus på ett innehåll som bör vara framträdande samt är enklare att lyfta fram och det vardagliga arbetet synliggörs inte (Lager, 2015).

Policy bidrar till ökat ordförråd i reflektioner, analyser och utvärdering av verksamheten och därmed kan lärare i fritidshem synliggöra och värdera det egna arbetet i högre grad (Ball m.fl., 2011). Däremot lyfter Ball m.fl. (2012) fram att lärare önskar tydligare riktlinjer i hur de ska tolka policytexter. Policy enactment teorin är en svår process som inte innefattar några tydliga riktlinjer i hur lärare bör arbeta med policytexter, det kommer såväl önskade som oönskade resultat (Ball m.fl., 2012). Vidare framhävs att på en skola finns det flera olika policys, som innefattar sådant som det alltid arbetas utifrån samtidigt som det finns policys som enbart sker under vissa perioder. Ball m.fl. (2012) menar att policys skapas på såväl politisk nivå som lokalt på skolor. Det innebär att lärare i fritidshem skapar egna policys likväl som de följer policytexter. I och med detta blir lärare i fritidshems tolkningar och översättningar av policyn i verksamheten ett led till kontextualisering (Lager m.fl., 2016), vilket innefattar en tolkning och översättning av policytexter utifrån vilket sammanhang de befinner sig i. Detta med utgångspunkt från Lgr22 (2022) riktlinjer. Haglund (2023) menar att policytexter kontextualiseras i praktiken.

Utifrån studiens syfte om hur lärare i fritidshems arbetar med pedagogiska planeringar valdes policy enactment teorin. Detta för att teorin syftar på att policytexter är tolkningsbara, vilket är applicerbart på hur lärare i fritidshem tolkar och översätter policytexter till den egna verksamheten. Policy enactment teorin används i denna studie för att analysera vilka tolkningar av policytexter som lärarna i fritidshem beskriver för att sedan översätta dessa till praktiskt arbete i den verksamhet som de befinner sig i.

5. Metod

I metoddelen presenteras val av metod, för att vidare beskriva hur urvalsprocessen och genomförandet av datainsamlingen har utförts med hänsyn till de etiska principerna. Sedan presenteras analysmetoden, tematisk analys, som används i bearbetningen av data och avslutningsvis diskuteras studiens tillförlitlighet och trovärdighet.

5.1 Val av forskningsansats

För att besvara studiens syfte, om hur lärare i fritidshem arbetar med pedagogiska planeringar, valdes en kvalitativ forskningsansats utifrån att fokus var att lärarna i fritidshem själva skulle beskriva hur de arbetar med pedagogiska planeringar. En annan anledning till valet av kvalitativ forskningsansats är att fokus riktas mot lärarnas sociala verklighet. Bryman (2018) framhäver att detta är en kunskapsteoretisk ståndpunkt, vilket även lyfts fram som tolkningsinriktad. Denna ansats gör det möjligt för forskaren att förstå och tolka deltagarnas perspektiv och erfarenheter kring studiens ämne genom deltagarnas egna beskrivningar (Olsson & Sörensen, 2021). Genom en kvalitativ ansats skapas möjligheten att beskriva deltagarnas egen förståelse och att den ses relevant för undersökningen resultat, till skillnad från kvantitativ ansats som fokuserar på forskarens uppfattning och siffror (Bryman, 2018; Patel & Davidson, 2019). Genom en kvantitativ studie hade deltagarnas uppfattningar presenterats med hjälp av siffror och fler personer hade ingått i studien i syfte att generalisera resultaten, vilket inte strävades i denna intervjustudie. I undersökningen användes semistrukturerade intervjuer. Detta innebär att forskaren har en lista över teman som ska beröras under intervjun men samtidigt har deltagaren möjlighet att besvara frågorna hur de vill (Bryman, 2018).

5.2 Urval

Vid planeringen av studien bestämdes att bekvämlighetsurval skulle användas, vilket innebär att forskaren väljer deltagarna som är enklast att nå (Bryman, 2018). För att säkerställa att intervjuerna riktade sig mot personer med relevant utbildning låg fokus på utbildade fritidspedagoger och lärare i fritidshem från slumpmässigt valda fritidshem i fyra kommuner. För att veta till vilken population studie ska fokusera på, måste detta bestämmas i början av studiens planering (Olsson & Sörensen, 2021). Urvalet grundades i vilken utbildning som lärarna i fritidshem hade, genom den specifika utbildningen hade deltagarna en förkunskap i pedagogisk planering. Detta i sin tur bidrog till djupare och mer insiktsfulla svar i relation till forskningsfrågan.

Via e-post kontaktades 35 rektorer från olika skolor för att undersöka möjligheten att intervjua deras anställda lärare i fritidshem. Denna metod visade sig vara tidskrävande, dels då det var 17 rektorer som inte svarade, och av de som svarade hade skolorna antingen inte utbildade lärare i fritidshem eller saknade möjlighet att friställa lärarna för intervju på grund av både personal- och tidsbrist. Däremot var det tre av rektorerna som vidarebefordrade informationen till tidigare kollegor. De första lärarna som tackade ja till intervju uppmanades även att rekommendera ytterligare kandidater, vilket hjälpte studien att nå ut till fler deltagare. Därmed började användningen av snöbollsurval att tillämpas. Snöbollsurval används vanligtvis när det blir svårt för forskaren att hitta kandidater till forskningen (Bryman, 2018), vilket innebär att forskaren väljer relevanta deltagare till studien som sedan rekommenderar fler personer som har rätt erfarenhet och är relevanta för undersökningen. Totalt deltog tio lärare i fritidshem i studien. På grund av tidsbristen i den här undersökningen fanns inte möjlighet att intervjua fler deltagare, detta trots att studien inte hade uppnått någon form av mättnad i insamlingen

av data. Mättnad av data handlar om att forskaren har samlat in tillräckligt med data och inte får nya insikt och kunskap om det skulle försättas att samla in mer information till undersökningen (Bryman, 2018).

För att säkerställa att deltagarnas personliga information inte kan kopplas till deras svar användes etiska principen som framhäver anonymitet (Bryman, 2018). Deltagarna blev tilldelade ett fiktivt namn, vilket framgår av tabell 1.

Tabell 1: Studiens deltagare med fiktiva namn

Deltagare:	Erfarenhet som utbildade:
Leo	Två och ett halvt år
Martin	Fyra och ett halvt år
Kerstin	Tolv år
Ali	Femton år
Margareta	Tre månader
Lisa	Tjugoen år
Gustav	Sju år
Noah	Åtta år
Melissa	Nio år
Linnéa	Sju år

5.3 Genomförande

För att säkerhetsställa deltagarnas medverka i studien, användes de grundläggande etiska principerna samtyckeskrauet, informationskrauet, nyttjandekrauet och konfidentialitetskrauet (Bryman, 2018; Olsson & Sörensen, 2021; Patel & Davidson, 2019). En detaljerad samtyckesblankett (se bilaga 1) formulerades med beskrivning av studiens syfte och information om etiska principer som skulle tillämpas i studien. Baserat på studiens forskningsfrågor utformades även en semi-strukturerade intervjuguide (se bilaga 2). I intervjuguiden förbereddes en serie frågor kopplat till studiens ämne (Bryman, 2018). I utformningen av frågeställningarna valdes öppna frågor för att deltagarna skulle få möjlighet att uttrycka sig fritt och själva beskriva hur de arbetar med pedagogiska planeringar.

I första kontakten med deltagarna blev deltagarna informerade om informationskrauet som belyser att deltagarna ska få kännedom om studiens syfte (Bryman, 2018; Olsson & Sörensen, 2021). När deltagarna sedan bekräftat sitt deltagande skickades samtyckesblanketten ut, blanketten belyste att deltagandet var frivilligt och att de själva väljer om de vill avbryta intervjun eller inte svara på någon fråga (Olsson & Sörensen, 2021). I och med detta följdes samtyckeskrauet (Patel & Davidson, 2019). Utifrån Olsson och Sörensens (2021) rekommendation om att informationen inte bör vara för lång, var samtyckesblanketten en A4 lång. Ytterligare information som deltagarna fick genom den skriftliga samtyckesblanketten och genom den muntliga introduktionen av intervjun var nyttjandekrauet och konfidentialitetskrauet som innefattar att all insamlade data enbart används till studiens syfte och att data förvaras så ingen obehörig får tillgång till det (Bryman, 2018; Olsson & Sörensen, 2021; Patel & Davidson, 2019).

Under planeringen när intervjuerna skulle äga rum fick deltagarna själv bestämma tid och plats, för att underlätta medverkan för deltagarna (Widen & Hakeberg, 2021). Sju intervjuer skedde på deltagarnas arbetsplats och intervjuaren fick då möjlighet att besöka deras fritidshem. Fördelen med att befinna sig på deltagarnas fritidshem är att det ger en ökad förståelse för hur arbetsplatsen fungerar (Arfwedson, 2005). Tre

intervjuer skedde via plattformen Zoom, dels på grund av avståndet till deltagarens fritidshem, dels på deltagarens initiativ.

I uppstarten av intervjun fick deltagarna ytterligare möjlighet att godkänna deras deltagande muntligt och de fick en repetition av de etiska principerna som tillämpades i studien. De informerades även om att deras namn såväl som fritidshemmets namn avidentifieras och att det inte förs några anteckningar om vem individen är (Vetenskapsrådet, 2017). Detta för att säkerhetsställa att deltagarnas identitet inte går att sammankoppla med svaren som hen ger. Intervjuerna varierade i längd, med en tidsram som sträckte sig från 20 minuter upp till en timme. Intervjuerna skedde individuellt med en intervjuare för att säkerställa att deltagarnas svar inte påverkades av varandra. Att genomföra individuella intervjuer möjliggjorde en djupare förståelse för deltagarnas upplevelser och erfarenheter om studiens ämne (Widen & Hakeberg, 2021). Det fanns en tydlig uppdelning i rollerna där intervjuerna inledde, avslutade och fungerade som en samtalsledare under hela samtalet.

Intervjuaren guidade intervjun för att lyfta fram forskningsfrågorna utan att tvinga fram några specifika svar från deltagaren (Patel & Davidson, 2019). Under intervjuerna ställde intervjuaren följdfrågor till deltagaren för att få en djupare förståelse för deltagarnas svar (Arfwedson, 2005). Alla följdfrågor som förekom under intervjuerna var kopplade till deltagarnas svar och deltagarna hade friheten att utforma svaren utifrån deras egna tolkningar och perspektiv.

Varje intervju spelades in, vilket möjliggjorde noggrann dokumentation av samtalet. Detta bidrog till att intervjuerna kunde fokusera på samtalet och inte missa någon viktig detalj som de hade kunnat gjort om de enbart fört anteckningar under intervjun (Bryman, 2018). Utifrån de inspelade intervjuerna fick intervjuerna möjlighet att utföra analyser av informationen som har samlats in, eftersom intervjuaren kunde gå igenom svaren upprepade gånger. För att säkerhetsställa deltagarnas avidentifiering togs information som kunde kopplas till deltagarna bort vid transkriberingen av det inspelade materialet.

5.4 Dataanalys

För att analysera och dra slutsatser valdes tematisk analysmetod. Enligt Ingerman (2021) och Jepson Wigg (2019) används tematisk analysmetod för att jämföra och identifiera skillnaderna i insamlade data för att sedan kategorisera de i olika teman. Vidare betonas metodens flexibilitet, vilket innebär att denna metod ger forskaren möjlighet att bearbeta data utifrån forskarens syfte av datamaterial och forskningsfråga (Braun & Clarke, 2006; Ingerman, 2021). Valet av denna metod baserades på det faktum att den ger möjlighet för forskaren att hitta mönster och teman i data, vilket underlättar beskrivning och presentation i resultatet. Däremot finns det svårigheter i att skilja på relevant data och inte relevant data för studien (Fejes & Thornberg, 2019).

Bearbetningen av datamaterialet genomfördes stegvis (Braun & Clarke, 2006). Dessa steg är inte strikt linjära, vilket innebär att forskaren kan anpassa analysen efter specifika frågor och datamaterial. Det är en rekursiv process, där det finns möjlighet för forskaren att gå fram och tillbaka mellan stegen beroende på behov. Första steget som genomfördes var att bekanta sig med datamaterialet (Braun & Clarke, 2006). Detta menar Jepson Wigg (2019) är för att skapa sig en helhetsbild av vad det insamlade datamaterialet belyser. Inspelningar från intervjuerna lyssnades igenom och upprepades några gånger för att säkerställa förståelse av deltagarnas svar väl och för att säkerhetsställa att ingenting missades under transkriberingen. Under denna process

framkom delar i intervjuerna som var tolkningsbara och för att undvika missförstånd mejlades funderingen till deltagaren som då fick möjlighet att förtydliga sina svar. Sedan var andra steget som innebar att generera initiala koder. Kodning innebär enligt Bryman (2018) att som forskare undersöka om det framkommer nyckelord och teman från deltagarnas intervjuer. I andra steget sammanställdes alla intervjuer i ett dokument för att diskutera innehållet och därmed hitta eventuella likheter och skillnader i deltagarnas svar, vilket Jepson Wigg (2019) bekräftar. Tredje steget innebar att efter kodningen startades processen att identifiera teman (Braun & Clarke, 2006). Två kopior av dokumentet skrevs ut och olika färger på överstrykningspennor användes för att identifiera relevanta teman kopplade till syftet. Här uppkom en rad olika koder som sedan omformulerades till eventuella teman. Sedan i steg fyra granskades eventuella teman för att sedan kategorisera dessa efter studiens frågeställningar. Dessa teman definierades och namngavs under steg fem och avslutningsvis rapporterades teman i resultatet i undersökningen genom en kortfattad redogörelse av deltagarnas svar.

5.5 Tillförlitlighet

Det finns svårigheter i att bedöma resultatets tillförlitlighet (Vetenskapsrådet, 2017). I en kvalitativ forskning menar Bryman (2018) att det finns fyra delkriterier som tillförlitlighet består av: trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och en möjlighet att styrka och konfirmera. Dessa fyra delkriterier går att jämföra med det som under kvantitativ forskning beskrivs som intern validitet, extern validitet, reliabilitet och objektivitet. Validitet innebär att undersökningen mäter det som forskaren säger sig mäta och reliabilitet innebär att det skulle bli samma resultat om undersökningen gjordes om igen (Agnafors & Levinsson, 2019). I och med att en kvalitativ undersökning inte har fokus på mätning används andra begrepp (Bryman, 2018).

Trovärdighet innebär att undersökningen utförs enligt regler och riktlinjer som finns (Bryman, 2018). För att en undersökning ska vara trovärdig ska en välbeprövad forskningsmetod användas (Klingberg & Hallberg, 2021). I den här studien användes semistrukturerade intervjuer som forskningsmetod, där deltagarna fick möjlighet att uttrycka deras erfarenheter och upplevelser utifrån studiens frågeställningar. Däremot fanns en risk i utförandet av intervjuerna då intervjuerna hade en förförståelse i ämnet samt vissa förväntningar på deltagarnas medverkan (Widen & Hakeberg, 2021). Detta kan i sin tur påverka resultatet negativt, samtidigt som det är av stor vikt att intervjuerna har en viss förståelse för ämnet för att kunna skapa en intresseväckande intervju. I och med detta valde intervjuerna i största möjliga mån att inta ett objektiva bemötande, vilket innebär att intervjuerna var inlyssnande och lät deltagarna svara på intervjufrågorna samt ställde följdfrågor som var kopplade till deltagarnas svar. Trots följdfrågorna och ett objektiva bemötande från intervjuerna i den här studien kan den personliga tolkningen påverka tillförlitligheten (Arfwedson, 2005). Således var en betydelsefull faktor medvetenheten kring intervjuarens påverkan på deltagaren.

Överförbarhet handlar om att avgöra hur resultaten i en studie kan tillämpas i andra grupper, situationer eller sammanhang (Bryman, 2018). I studien undersöktes tio olika lärare i fritidshems arbete kring pedagogisk planering. De insikter och slutsatser från intervjuerna som framkommer i resultatet, kan vara relevanta och användbara för olika skolsystem.

Pålitlighet handlar om att vara transparent och beskriva forskningsprocessen tydligt (Bryman, 2018). I den här studien finns en detaljerad beskrivning om hur processen har gått till och genom att bifoga intervjuguiden (bilaga 2) och samtyckesblanketten (bilaga

1) ökar transparensen i undersökningen. Genom att det finns en tydlig beskrivning om hur studien har genomförts ökar pålitligheten (Widen & Hakeberg, 2021).

I delkriteriet möjlighet att styrka och konfirmera undersökningen har intervjuaren kännedom om att det finns svårigheter att uppnå fullständig objektivitet i forskningen och ändå visa på att inga personliga värderingar medvetet har påverkat undersökningen (Bryman, 2018). Utformningen av frågorna i intervjuguiden var öppna, vilket bidrog till att deltagarnas svar var det som framhövdes samt att i utförandet av intervjuerna var det deltagarnas röst som blev hörd och intervjuerna bekräftade enbart det som sagts och ställde följdfrågor för att få en ytterligare förståelse.

6. Resultat

Denna del presenterar studiens resultat med hänsyn till studiens syfte och frågeställningar. Utifrån frågeställningarna sammanställs resultatet i teman, 6.1 besvarar första frågeställningen som är *Var betonar lärare i fritidshem i sitt arbete med pedagogiska planeringar?* Medan 6.2 besvarar andra frågeställningen som är *Vilka metoder använder lärare i fritidshem sig av i den pedagogiska planeringen?*

6.1 Vad betonar lärare i fritidshem i sitt arbete med pedagogiska planeringar?

Följande tema beskriver deltagarnas resonemang kring pedagogiska planeringar, väsentliga delar som betonas i arbetet med pedagogiska planeringar är: Läroplanens mål som grund i pedagogiska planeringar, pedagogiska planeringar som grund för systematiskt kvalitetsarbete och elevernas nyfikenhet ska väckas genom pedagogiska planeringar.

6.1.1 Läroplanens mål som grund i pedagogiska planeringar

Pedagogisk planering innebär för flera av deltagarna att ha en tydlig struktur med syften och mål utifrån läroplanen. I utförandet av planeringar betonar lärarna i fritidshem att arbetet alltid bör starta vid nuläget som de befinner sig i tillsammans med eleverna och därefter konkretisera tänkbara mål med den pedagogiska planeringen.

Pedagogisk planering är att få in centrala innehållet, elevernas intressen, vad ska vi göra och utvärdera. Utvärderingen tycker jag är jätteviktig (Margareta, 2024).

Utifrån Margaretas svar framkommer det att en pedagogisk planering är uppbyggd utifrån policytexter som sedan anpassas utifrån den elevgrupp som är. Stor vikt bör även vara på utvärdering av verksamheten för att kontinuerligt utveckla verksamheten. Detta är något som även Lisa bekräftar.

FRIPP för mig är läroplanen, centrala innehållet, hur dokumenterar du det, hur utvärderar du den och framför allt nuläget (Lisa, 2024).

FRIPP är fritidspedagogisk planering, vilket i denna studie beskrivs som pedagogiska planeringar. Lisa menar att det är av stor betydelse att uppfatta var är verksamheten just nu och vad är det eleverna finner intresseväckande. Deltagarna förklarar att genom planeringen säkerställs att eleverna får de kunskaper som läroplanen kräver samtidigt som elevernas behov och intressen uppfylls. Eleverna får även en meningsfull och lärorik fritid. Leo och Martin synliggör att pedagogiska planeringar skapar en tydlighet i arbetslaget kring syftet och målen som de strävar mot.

6.1.2 Pedagogisk planering som grund för det systematiska kvalitetsarbetet

Systematiskt kvalitetsarbete är enligt deltagarna ett arbete för att säkerställa att verksamheten uppnår de nationella mål som finns för fritidshem. Innebörden blir att genom planering, genomförande, utvärdering och utveckling av verksamheten skapa ett framåtgående arbete för att öka kvalitén av undervisningen för eleverna. Genom att utvärdera verksamheten får lärarna i fritidshem en förståelse för vad det är som fungerar samt vad som behöver ändras för att utveckla verksamheten ytterligare. Deltagarna förklarar att den pedagogiska planeringen är ett stöd i det systematiska kvalitetsarbetet. Betydelsefulla frågeställningar som bör användas i den dagliga planeringen menar

Margareta är ”var är vi? vart ska vi? hur gör vi? hur blev det?”. Detta för att skapa en helhet i arbetet för att uppnå målen. Genom att skapa och använda sig av pedagogiska planeringar menar deltagarna att de förenklar det systematiska kvalitetsarbetet.

Men det är ju också så här att har man FRIPPAR och har man skrivit FRIPPAR under året så blir det här systematiska kvalitetsarbetet väldigt lätt. Det blir de, för dem går hand i hand (Linnéa, 2024).

Linnéa menar att genom att kontinuerligt arbeta med pedagogiska planeringar i form av att planera, genomföra, utvärdera och utveckla underlättas arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet. Arbetsprocessen påverkas av lärarna i fritidshemmets tolkningar och anpassningar av arbetsätt utifrån förutsättningar som finns på deras arbetsplats. Linnéa och Leo menar att deras systematiska kvalitetsarbete enbart sker vid terminssluten. Däremot menar alla att de önskar ett mer kontinuerligt arbete där de får möjlighet att systematiskt utveckla kvalitén i verksamheten. Resterande deltagare förklarar att arbetet är fortgående genom hela läsåret och den pedagogiska planeringen är en del av det dagliga arbetet. Melissa menar att pedagogiska planeringar har en ständig plats i verksamheten.

Det gör vi, hela tiden återkommit fram och tillbaka (Melissa, 2024).

Melissa förklarar att det är ett arbete som återkommer genom hela läsåret och att pedagogiska planeringar bidrar till att personalen utvärderar verksamheten för att sedan ta sig vidare i processen, vilket deltagarna beskriver som det systematiska kvalitetsarbetet. Kerstin lyfter även fram det faktum att deras pedagogiska planeringar används till utvärdering för att sedan bli en del av deras verksamhetsplan och därefter blir det som står i verksamhetsplanen grunden till nya pedagogiska planeringar. Således är pedagogiska planeringarna en del av det pågående arbetet med att förbättra verksamheten.

6.1.3 Elevernas nyfikenhet ska väckas genom pedagogiska planeringar

Utgångspunkten i den pedagogiska planeringen menar flera av deltagarna är elevernas intresse och behov. Leo menar att det handlar om elevernas tid på fritidshemmet. Vidare förklarar Gustav att pedagogiska planeringar är en process där lärarna i fritidshem skapar en meningsfull fritid för eleverna, då planeringen är utformat och anpassad efter elevernas behov och intresse. Arbetet syftar på att få eleverna att bli intresserade och nyfikna i aktiviteterna som erbjuds i fritidshemmet, vilket ger både elever och arbetslaget meningsfullhet.

Det som utmärker sig här är att vi är otroligt elev fokuserade. Väldigt, väldigt elev fokuserade när det kommer till deras behov och intressen (Kerstin, 2024).

Kerstin menar att elevernas nyfikenhet ska väckas genom planeringen och de ska erbjuda eleverna den rekreationen de behöver. Målet med planeringen är att få med elevernas intresse i planeringen för att de ska uppleva en meningsfull och utvecklande fritid. Utgångspunkten i de pedagogiska planeringarna menar deltagarna är utifrån elevernas åsikter om hur verksamheten ska utformas.

6.2 Vilka metoder använder lärare i fritidshem sig av i den pedagogiska planeringen?

Kommande tema framhäver olika metoder i hur lärarna i fritidshem använder sig av pedagogiska planeringar i sina verksamheter. Metoder som lyfts fram i arbete med pedagogiska planeringar från lärarna i fritidshemmen är: Planera aktiviteter utifrån läroplanens mål, Pedagogisk planering görs i huvudet, Pedagogisk planering utifrån årshjul och Digitala dokument för att gemensamt skapa pedagogiska planeringar.

6.2.1 Planerar aktiviteter utifrån läroplanens mål

Flera deltagare beskriver vikten av att planera aktiviteter utifrån läroplanens mål och innehåll. Grunden i planeringen är enligt Gustav att utgå från läroplanen, för att få en förståelse i vilka förmågor eleverna behöver övas i och därefter skapa undervisningen. För att använda läroplanen i undervisningen menar Gustav att det krävs kreativitet, erfarenhet samt att arbetslaget samarbetar i planeringen för att skapa lärande miljöer för eleverna.

Vi startar ju i läroplanen först och främst. Vad står det vi ska göra? Vad ska vi erbjuda barnen för möjligheter att utveckla vilka förmågor? Sen går man ner och bryter ner hur det kan se ut hos oss, rent konkret (Gustav, 2024).

Detta innebär att de inte enbart planerar aktiviteter och veckoscheman utan Gustav menar att den pedagogiska planeringen bidrar till en progression för att ständigt utveckla verksamheten. Noah menar att personalen i fritidshemmet ska utveckla verksamheten samtidigt som de behöver ha i beaktning vilka förmågor som eleverna ska få utveckla. En variant på pedagogiska planeringar som framhålls är ett strukturerat arbetssätt där deltagarna planerar för längre perioder i form av fokusområden för en viss förmåga utifrån läroplanen.

Jag har gjort ett schema för ett helt år, jag har till exempel, för att vi ska kunna planera våra aktiviteter kopplade till läroplansmålen, har vi satt i fem veckors block, då till exempel ska vi erbjuda barnen aktiviteter kopplat till fysisk aktivitet och hälsa, då får de som jobbar på fritidshemmet planera aktiviteter som innefattar de målen (Martin, 2024).

Martin menar att på hans arbetsplats har de utformat en årsplanering där uppdelningen är på fem veckor i taget. Denna planeringsmetod skapar möjligheter för eleverna att övas i alla förmågor under ett år. Innan fem veckors perioden startar beskriver Melissa att de skapar en mer detaljerad planering som riktar sig till vad läroplanen säger. Även Kerstin beskriver arbetet med förmågorna men till skillnad från Martin och Melissa har de på hennes arbetsplats valt att dela upp förmågorna utifrån dagar. Detta innebär att till exempel på måndagar arbetar de med estetiska uttrycksformer och på tisdagar arbetar de med natur och samhälle. Samtidigt som de har tydligt vilken dag de arbetar med vilka förmågor så är de inte strikta i att ha en detaljerad planering över vilka förmågor som eleverna tränar på vid specifika dagar.

Vi kan ha ett tydligt mål och de tränar till exempel finmotorik. Skrivit ner det i ett trevligt dokument och sen kommer vi in och pärlar. Då börjar eleverna knäcka gånger koder och då kan jag ju inte tänka, nej det var inte de här vi skulle göra (Kerstin, 2024).

Kerstin menar att de inte innan kan bestämma specifika förmågor som eleverna lär sig om, då eleverna anpassar helt utifrån deras intresse för stunden, vilket även är meningen

med fritidshemmet. Däremot genom att de har inriktad verksamhet mot en specifik förmåga får eleverna genom läsåret möjlighet att lära sig av det som står i läroplanen.

6.2.2 Pedagogisk planering görs i huvudet

En del av deltagarna menar att viss del av planeringen sker i huvudet och blir aldrig dokumenterad i skrift och därmed utförs spontana aktiviteter. Några bidragande faktorer som påverkar att pedagogiska planeringar inte utförs är brist på resurser och tid. Deltagarna menar att genom att de inte skriver ner några planeringar kan det ske förändringar under dagen beroende på vilken personal det eftersom det inte fanns någon fast planering att följa. Vidare framkommer det att trots det att arbetslaget improviserar fram aktiviteterna produceras ändå en form av lärande, men det är inget som är skrivet på papper.

Oftast blir det bara att man planerar i huvudet och tror att kollegan är någon tankeläsare som förstår vad jag har skrivit i min planering i huvudet och så kan hon ha skrivit en planering i sitt eget huvud och så är dem inte alls lika (Linnéa, 2024).

Linnéa menar att en stor del av den dagliga planeringen som sker gör de själva i huvudet. För att sedan skriva pedagogiska planeringar efter att ha genomfört aktiviteter men dessa planeringar modifieras så att det ser bra ut för verksamheten. Vidare beskrivs det att en del planering sker bara för att den borde ske för att visa upp att fritidshemmet skapar lärandemiljöer. Kerstin framhäver att de har gått från ett arbetssätt där de utförde detaljerade pedagogiska planeringar till att idag ha en grundplan utifrån ett bildstödsschema som de sedan anpassar utifrån dagen.

Vi skriver inte exakt vad aktiviteterna ska innehålla för det kan vi ändra i sista minuten (Kerstin, 2024).

Detta innebär att de anpassar verksamheten utifrån vilket dagsläge som eleverna och personalen befinner sig i. Det i sin tur bidrar till att personalen gör en del snabba och spontana beslut i planeringen, antingen själva eller tillsammans med eleverna. Valet av denna metod menar Kerstin är på grund av att det alltid sker förändringar i verksamheten samt att arbetslaget behöver skapa planeringar som fungerar utifrån den tid som finns i verksamheten till planering.

6.2.3 Pedagogisk planering utifrån årshjul

Utifrån deltagarnas svar framkommer skillnader i hur pedagogiska planeringar skapas, en metod som framhäv är att skapa årshjul för att tydliggöra när och var ett visst arbete ska ske. Bland annat lyfter Leo fram att de arbetar med årshjul för att få in alla förmågor som skrivs fram i läroplanen.

Att man konkretiserar och förtydligar vad vi jobbar med och vad vi ska någonsans utifrån läroplanen, de målen vi har i läroplanen. Vi jobbar med ett års hjul som är då utformat utifrån de sju olika förmågorna i läroplanen, så de pedagogiska planeringarna är utformad från dem, så egentligen vad vi jobbar mot (Leo, 2024).

Leo lyfter fram ett årshjul som konkretiserar hur, när och vilka förmågor som de ska arbeta med under ett läsår, vilket går att sammankoppla med det som Kerstin och Noah beskriver som ”paraply” över att undervisningen ska innehålla alla delar utifrån läroplanen. I årshjulet lyfts specifika temadagar fram likväl som högtider och lov.

Utifrån årshjulet kopplas sedan olika förmågor från läroplanen som eleverna får möjlighet att övas på i sammanband med händelser och aktiviteter.

På planeringsdagarna kommer vi planera upp hela årshjulet och skriver FRIPPAR till den (Lisa, 2024).

Genom årshjulets olika teman beskriver Lisa att de skapar pedagogiska planeringar för att sedan kunna utvärdera och reflektera över vad som skett och hur de sedan kan utveckla eller behålla utförandet. Vidare beskriver hon att genom att skapa ett årshjul finns möjligheten att koppla alla delar till läroplanen, utifrån årshjulets teman skapas pedagogiska planeringar.

6.2.4 Digitala dokument för att gemensamt skapa pedagogiska planeringar

Flera av deltagarna beskriver användningen av digitala dokument som hela arbetslaget har tillgång till för att samarbeta kring planeringen i verksamheten. Ali framhäver att de delar dokumentet med varandra för att all personal ska ha tillgång till planeringarna. Denna metod gör att hela arbetslaget involveras och kan återgå till dokumenten upprepade gånger för att utvärdera om det planerade har uppnåtts eller om det behövs göra modifieringar, men även för att identifiera framgångsfaktorer. De flesta av deltagarna nämner olika Appar och digitala hjälpmedel som används för att planera undervisningen.

Sen så använder vi ett verktyg som heter Unikum, asså ett digitalt verktyg, vi skriver vad heter aktiviteten, hur går aktiviteten till och varför och syfte och sen längs ner utvärderar vi (Martin, 2024).

Martin beskriver att hela planeringsprocessen genomförs på plattformen Unikum där det visualiseras och identifieras områden i verksamheten som behöver utvecklas. På linkande sätt arbetar Lisa och Linnéa, då de beskriver fördelarna med att använda Unikum vid planeringen. Detta då Unikum har en matris som bidrar till att arbetet underlättas i kopplingen till läroplanen och dess olika förmågor.

Det är mycket digitalt så vi planerar mycket i våra Chromebooks eller liknande. Och skriver dokument för det som vi delar med- Vi jobbar i Google-miljö så vi delar det med vår kollega. Det handlar dels om att skapa veckostrukturer, både för eftermiddagstiden att det finns ett dokument för det där alla placeras ut och för vår egen samverkanstid (Gustav, 2024).

Gustav menar att på hans arbetsplats sker pedagogiska planeringar digitalt i ett dokument som delas med varandra för att skapa en struktur i arbetet. Detta sker både för fritidsverksamheten och även för samverkan med klasslärare. Han menar att genom detta arbetssätt skapas ett systematiskt och överblickbart arbete med pedagogiska planeringar. De slipper även att planeringen ska vara i huvudet samt att all personal har tillgång till detta dokument och kan redigera planeringen för att fungera för verksamheten.

7. Diskussion

I denna del kommer diskussionen presenteras först utifrån en metoddiskussion som lyfter upp problemsituationer som uppkommit under insamlingen av data. Sedan presenteras resultatdiskussion som sammankopplar resultatet med tidigare delar i studien. Avslutningen framhålls didaktiska implikationer samt förslag på vidare forskning.

7.1 Metoddiskussion

En kvalitativ ansats med semi-strukturerade intervjuer valdes som metod för studien för att få kunskap om hur lärarna i fritidshem arbetar med pedagogisk planering. Genom att använda denna metod kan forskare förstå och få insikt om deltagarnas erfarenheter och resonemang kring ämnet (Bryman, 2018). I studien deltog tio lärare i fritidshem utifrån ett bekvämlighetsurval, Patel och Davidson (2019) framhäver att studier som tillämpar bekvämlighetsurval som metod inte är generaliserbara, eftersom det inte går att dra slutsatser för hela populationen. Om studien hade använt sig av ett slumpmässigt urval i en population hade det kunnat generaliseras (Bryman, 2018). Om studien hade tillämpat en kvantitativ ansats med exempelvis enkäter hade det bidragit till ett mer representativt urval vilket hade möjligen gjort studien generaliserbar. Fler svar och mindre tid hade behövts för att göra en sådan undersökning (Patel & Davidson, 2019). Den här studien fokuserar på att förstå hur lärarna arbetar med pedagogiska planeringar och i och med att en kvantitativ studie söker generaliserbarhet och fokuserar på siffror samt på att beskriva resultatet av de mätningarna som har genomförts (Olsson & Sörensen, 2021). En kvantitativ ansats var inte relevant för ämnet. Därmed hamnade valet av kvalitativ forskningsansats som just undersöker deltagarnas svar.

Under insamlingen av data uppstod det vissa utmaningar. En av dessa utmaningar var variationen av arbetslivs erfarenheten på fritidshem mellan deltagarna men även erfarenheten kring studiens ämne. Detta påverkade hur de utvecklade sina svar under intervjuerna, vilket begränsade mängden av data som kunde samlats under dessa intervjuer. Därmed kan det finnas fördelar med att enbart fokusera på lärare i fritidshem som har erfarenhet av arbetet med pedagogiska planeringar för att få en förståelse för vilka metoder de använder sig av i pedagogiska planeringar. Däremot hade de inte blivit ett lika generaliserbart resultat för alla fritidshem då de enbart hade synliggjort hur lärarna i fritidshem utför pedagogiska planeringar. Vidare växte en tanke om det hade varit fördelaktigt att skicka intervjufrågorna till deltagarna innan intervjun för att ge deltagarna möjligheten att förbereda sig och därmed få utförligare svar. I och med att det var semi-strukturerade intervjuer kan forskarna ställa följdfrågor för att få ytterligare information och undvika missförstånd (Bryman, 2018) kopplat till de ämne som studien undersöker.

Vidare var en utmaning att formulera öppna intervjufrågor som möjliggjorde en fri diskussion och att det samtidigt följde en struktur för att underlätta jämförbarhet mellan deltagarnas svar under transkribering samt analysprocessen. I utförandet av intervjuerna upplevde intervjuerna en viss utmaning i att förbli neutral under intervjuerna när deltagarna svarade på frågorna, att inte visa ansiktsuttryck eller verbal att vi höll med i vad de svarade. Widen och Hakeberg (2021) menar att det är en fördel att forskaren är kunnig i samtalsmetodik eftersom forskaren redan har en uppfattning om vad studien ska få för resultat, vilket kan påverka intervju negativt, men samtidigt behöver forskaren ha tillräcklig kunskap om studiens ämne för att föra intressanta diskussioner.

Sedan väcktes frågan om hur observation som metod hade kunnat bidra i denna studie. Dels hade observationer bidragit till en ökad förståelse för hur lärarna i fritidshem använder sig av pedagogiska planeringar i verksamheten, dels hade det reducerat risken att påverka deltagarna under medverkan eftersom det inte ställs direkta frågor. Detta hade bidragit till ett mer trovärdigt resultat i och med beteenden från deltagarna hade varit mer genuina och det hade genererat flera insikter. Å andra sida krävs det mer tid att genomföra observationer (Patel & Davidson, 2019). Det krävs även mer från forskaren att dokumentera data under observationen, särskild om situationerna som observeras är föränderliga. Tiden för att genomföra studien var begränsad därmed sågs inte observation som alternativmetod i studien. Däremot hade observationer inte bidragit till lärarna i fritidshems egna resonemang om vad pedagogiska planeringar är.

Utifrån diskussionen om tillförlighet i studiens metod har det kommit fram några aspekter som påverkar studiens resultat. För att säkerställa trovärdigheten strävades efter att skapa en trevlig och lugn intervjumiljö där deltagarna kände sig bekväma. Deltagarna fick möjligheten att välja mellan två sätt att genomföra intervjuerna, det ena var via Zoom och det andra på sin arbetsplats. Att deltagarna själva fick bestämma vad som kändes bäst för dem bidrog till en mer avslappnad och tryggare samtal (Widen & Hakeberg, 2021). Valet av semi strukturerade intervjuer bidrog även till att deltagarna fick uttrycka sig och utvecklades fritt sina svar (Bryman, 2018). Dessutom användes följdfrågor för att förtydliga och fördjupa förståelsen av svaren. Det ställdes samma grundläggande frågor till alla deltagare utifrån den förskrivna intervjuguiden för att underlätta jämförbarheten mellan deltagarnas svar och stärka studiens pålitlighet. Intervjuerna genomfördes enbart i två olika kommuner i Sverige och på en kort tidsperiod vilket kan påverka studiens trovärdighet.

7.2 Resultatdiskussion

I denna del kommer studiens resultat att diskuteras utifrån policy enactment teorin, relevant litteratur och tidigare forskning om ämnet.

7.2.1 Lärare i fritidshems betoning om arbetet med pedagogiska planeringar

I studiens resultat framkommer det att en del av lärarna i fritidshem arbetar strukturerat och systematiskt med pedagogiska planeringar för att skapa förutsättningar till lärsituationer och för att öka kvaliteten i verksamheten medan andra enbart planerar aktiviteter dag för dag utan någon egentlig koppling till Lgr22 (2022). Lärarna i fritidshemmen kontextualiserar arbetet med policytexter utifrån de förutsättningar de har i verksamheten (Haglund, 2023). Utifrån policy enactment teorin tolkas och översätts policytexter till den verksamhet som lärarna i fritidshem befinner sig i (Ball m.fl., 2011; Ball m.fl., 2012), vilket innefattar en tolkning av hur en arbetsplats till exempel ska arbeta för att uppnå ett systematiskt kvalitetsarbete.

Ett exempel på rekontextualisering (Haglund, 2023; Lager, 2015) i studiens resultat är när en verksamhet som noggrant utfört detaljerade pedagogiska planeringar kontinuerligt under läsåret, övergår till att utföra fyra stora detaljerade pedagogiska planeringar och sedan använda sig av bildstod i sina planeringar för att tydliggöra syftet för eleverna. Slutresultatet blir att arbetslaget anpassar innehållet i policytexter utifrån förutsättningarna som finns i verksamheten. Samtliga deltagare menar att de vill skapa en meningsfull fritid för eleverna utifrån Lgr22 (2022) riktlinjer och det medför att samtliga lärare i fritidshem behöver rekontextualisera innehållet i policyn för att uppnå en god anpassning för den miljö som fungerar i den specifika verksamheten. Således

menar deltagarna att stor vikt bör vara på att skapa en gemensam syn på hur de i arbetslaget tolkar och översätter policytexter till verksamheten, vilket förstärks av Roslunds (2021) belysning om att ett framgångsrikt arbetssätt är att all personal är medvetna om hur de arbetar.

Deltagarna i den här studie betonar vikten av att erbjuda eleverna de kunskaper och lärande som de har rätt till. Det kan till exempel ske genom att använda sig av pedagogiska planeringar som en del av kvalitetsarbetet i form av att de planerar, utvärderar och reflekterar över utförandet bidrar till att det systematiska kvalitetsarbetet förenklas. Pedagogiska planeringarna blir enligt deltagarna en grund för det systematiska kvalitetsarbetet, detta är något som Håkansson (2022) och Lager m.fl. (2016) även lyfter fram. Pedagogiska planeringar blir därmed utgångspunkten i att uppnå de mål som finns och som därmed påverkar kvalitén i verksamheten (Lenz Taguchi, 2013). Deltagarna menar att om det finns ett tydligt arbete med pedagogiska planeringar bidrar det även till en underlättning i arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet som vanligtvis kommer om en stor utvärdering i slutet av terminen. Den pedagogiska planeringen blir därmed ett underlag för det systematiska kvalitetsarbetet (Håkansson, 2022). Innebörden blir därmed att fritidshemmen arbetar kontinuerligt med kvalitén i verksamheten så att verksamheten uppnår de krav och riktlinjer som finns.

7.2.2 Metoder i arbetet med pedagogiska planeringar

I resultatet av den här studien lyfter flera av deltagarna fram olika fokusområden som bidrar till att eleverna får öva olika förmågor. Detta går att sammankoppla med Haglunds (2023) beskrivning om att ha en plan för när fokus ska vara på en viss förmåga. Utgångspunkten i arbetet med pedagogiska planeringar är nationella mål och andra policytexter (Lager, 2018). Deltagarna i den här studien menar att genom användningen av pedagogiska planeringar får de svar på de didaktiska frågorna. För att verksamheten ska ha utgångspunkt i de didaktiska frågorna bör lärarna i fritidshem utgå från nuläget. Detta bidrar i sin tur till att olika lärande miljöer möjliggörs för eleverna (Lager, 2020a). Fokus menar deltagarna ska vara på undervisningsmiljön, vilket även Hjalmarsson (2019) tydliggör.

Utifrån intervjuerna i den här studien framkom användningen av olika digitala dokument för att utföra arbetet med pedagogiska planeringar, det bidrar till att strukturera och organisera planeringen på ett systematiskt sätt. Deltagarna menar att använda sig av digitala dokument underlättar samarbete och gemensam planering inom arbetslagen, vilket enligt Skolverket (2024) och Skolverket (2015b) är av stor vikt att all personal blir delaktig i arbetsprocessen för att skapa kunskap och förståelse om de områden som behöver utvecklas i verksamheten. Lager (2022) betonar även vikten att ha diskussioner inom arbetslaget om grundläggande förhållningssätt och rutiner som används i fritidshemmet. Vidare betonar deltagarna även vikten av att använda sig av ett årshjul för att konkretisera vilka förmågor som fritidshemmet ska arbeta med under läsåret. Genom arbetet med årshjul och specificeringen av när och hur förmågorna ska arbetas med skapas även pedagogiska planeringar för att synliggöra detta lärande. Detta arbete är genomgående under hela året och symboliseras med ett hjul som visualiserar lärandet genom hela året (Lager m.fl., 2016).

7.2.3 Framhävande av lärande genom pedagogiska planeringar

De deltagande lärarna i fritidshem framhäver betydelsen av att använda sig av pedagogiska planeringar för att visa på att verksamheten svarar på de nationella målen som finns. De menar att en del i arbetet med pedagogiska planeringar är att visa upp att

fritidshemmet uppfyller de krav och förväntningar som finns, vilket går att sammankoppla med performativitet där de kan framhäva de lärandesituationer som sker i fritidshemmet (Haglund, 2023; Lager, 2015). Däremot krävs en beaktning i att alla resultat som sker i fritidsverksamheten inte går att mäta i ett dokument, eftersom många lärande situationer sker i det dolda till exempel hur eleverna utvecklas i sociala sammanhang. De behöver även finnas utrymme att ge eleverna möjligheten att använda sig av den fria leken i sitt lärande och detta bekräftar även Haglund (2023) och Ljusberg (2023). Detta för att stimulera eleverna behov och intressen, vilket även framkommer i Lgr22 (2022). Utifrån pedagogiska planeringar menar deltagarna att det går att tydliggöra vilka förmågor eleverna övar på samt varför de är viktigt, vilket även svarar på de didaktiska frågorna om varför ett specifikt arbete fortgår (Pihlgren, 2023). Fritidshemmen behöver därmed inte enbart bestå av styrda aktiviteter, utan arbetslaget kan genom pedagogiska planeringar synliggöra vad de gör i sitt arbete för att bidra till elevernas lärande. Detta går att koppla till performativitet som utgår från framställningen av verksamheten (Haglund, 2023; Lager, 2015) och i dessa situationer är de oplanerade aktiviteterna en form av performativitet. Lärarna i fritidshem kan genom pedagogiska planeringar beskriva hur och vad de gör i sitt arbete för att bidra till elevernas lärande och genom därmed framhäva att oplanerade aktiviteter främjar elevernas fritid. Däremot finns en svårighet i att dokumentera detta lärande.

7.2.4 Utmaningar med pedagogiska planeringar

I och med att tolkningarna av policytexter skiljer sig mellan deltagarna blir det markanta skillnader i arbetet med pedagogiska planeringar i fritidshemmen. Variationen i arbetet med pedagogiska planeringar skiljer sig på grund av att det inte finns några givna vägar på hur policytexter ska tolkas (Ball m.fl., 2011). Policytexterna bidrar till att lärarna i fritidshem behöver kontextualisera syftet utifrån verksamhetens sammanhang (Lager m.fl., 2016). Samtidigt framkommer det svårigheter i att tolka policytexter (Lager m.fl., 2016), vilket bidrar till att alla fritidshem inte arbetar med såväl pedagogiska planeringar som det systematiska kvalitetsarbetet. Genom att policy enactment teorin handlar om en förståelse och tolkning av policytexterna (Braun m.fl., 2010; Lager & Gustafsson-Nyckel, 2021), skapas svårigheter i överförbarheten till det praktiska arbetet om lärarna i fritidshem inte förstår vilket arbete de ska utföra. Ball m.fl. (2012) lyfter fram att det finns en önskan om tydligare riktlinjer i policytexter, vilket hade kunnat bidra till ett enklare arbete med det systematiska kvalitetsarbetet som lyfts fram i Skollagen (SFS 2010:800). Att inte arbeta med pedagogiska planeringar menar deltagarna bidrar till en svårighet i att sedan utföra ett systematiskt kvalitetsarbete då det enbart finns ett svagt underlag för hur de arbetar med att utveckla kvalitén, vilket i sin tur bidrar till att de får konstruera pedagogiska planeringar efter den utförda aktiviteten. Det sker helt enkelt ett inriktat kvalitetsarbete (Ball, 2003; Haglund, 2023; Lager, 2015) som innebär att lärarna i fritidshem styr i efterhand vad som ska synliggöras i dokumentationen och kan därmed ses som performativitet.

Deltagarna poängterar att trots utgångspunkten i nationella målen finns det svårigheter i att hinna med att dokumentera vad som är tänkt, vilket då bidrar till att planerandet sker i huvudet. Bristen på resurser och tid bidrar till en minskad dokumentation av pedagogiska planeringar (Pihlgren, 2023). Det kan innebära såväl brister i planeringstid som att planeringstiden försvinner på grund av andra uppdrag under skoldagen (Skolverket, 2014). Deltagarna såväl som Lager (2020a) och Skolverket (u.å.) framhäver betydelsen av tid för att hinna med pedagogiska planeringar.

7.3 Didaktiska implikationer

Utförandet av pedagogiska planeringar skiljer sig mellan olika verksamheter. Fritidshemmen har gått från en verksamhet som hade fokus på sociala relationer samt en plats för rekreation (Haglund, 2016). Till dagens fritidshem som ska ha utgångspunkt utifrån policytexter som exempelvis de nationella målen (Lager, 2020a) som framhävs i Lgr22 (2022). Genom att ta del av denna studie kan verksamma och framtida lärare i fritidshem reflektera över sitt arbete med pedagogiska planeringar. Studien belyser att pedagogisk planering är en grundläggande del av det systematiska kvalitetsarbetet och det framgår att lärarna i fritidshem anpassar tillvägagångssätt utifrån elevernas behov och individuella utveckling. Anpassningen sker även för att identifiera områden som fungerar samt förbättringsområden i verksamheten. Arbetet med pedagogiska planeringar anpassas utifrån den pågående verksamheten i form av behov hos elever, personal och möjligheter till planeringstid. Genom att skapa pedagogiska planeringar med utgångspunkt i elevernas nyfikenhet och intressen skapas möjligheter för elevernas utveckling och lärande. Detta genom att lärarna i fritidshem utgår från de didaktiska frågorna som framhäver varför, hur och var ett lärande ska ske.

Vid undersökning om hur lärare i fritidshem arbetar med pedagogiska planeringar har det framkommit insikter om lärare i fritidshems didaktiska val och metoder som lärarna samt övrig personal från olika utbildningsinstitutioner kan använda sig av i verksamheten. Lärarna kan exempelvis arbeta med årshjul för att tydliggöra varför och vad de ska arbeta med under en längre period, vilket bidrar till ett mer strukturerat arbete. Arbetet med pedagogiska planeringar kan även genomföras via digitala plattformar där alla i arbetslaget kan gå in och ta del av planeringen. Det förekom även exempel i studien om att säkerställa områdena i läroplanen genom att planera olika aktiviteter utifrån de olika förmågorna i läroplanen.

7.4 Förslag på vidare forskning

Som tidigare nämnts under tidigare forsknings avsnittet, hittades få vetenskapliga artiklar om pedagogisk planering i fritidshemmet, vilket gav behovet av att använda andra vetenskapliga artiklar som kunde kopplas till studiens ämne. I och med bristen på forskning kopplat till fritidshem finns ett behov av vidare forskning i ämnet för att detta skulle gynna andra forskare och studenter som läser grundlärarprogrammet mot fritidshem, men även yrkesverksamma inom fritidshemmet, eftersom de kan hålla sig uppdaterade om aktuell forskning och i sin tur bidra med nya kunskaper för att utveckla fritidshemmet och uppnå en kvalitet i undervisningen som gynnar eleverna.

Studien har gett kunskap och inblick om hur lärare i fritidshem arbetar med pedagogisk planering. Däremot hade det varit lärorikt att undersöka mer i ämnet för att utveckla ytterligare kunskap. För vidare forskning hade det varit intressant att titta på vilka faktorer som bidrar till att lärare i fritidshem genomför arbetet med pedagogiska planeringar eller inte. Genom att undersöka detta kan det uppkomma specifika hinder och möjligheter som påverkar detta arbete. Ett ytterligare forskningsförslag är att undersöka hur eleverna involveras i de pedagogiska planeringarna och vilka effekter det ger i elevernas lärande. Vidare anses utvärdering av den pedagogiska planeringen ett område som skulle kunna utvecklas.

8. Referenslista

- Ackesjö, H., & Haglund, B. (2022). *Undervisning och ledarskap i fritids: perspektiv på fritidshemmets pedagogiska uppdrag*. iFous.
- Agnafors, M., & Levinsson, M. (2019). *Att tänka uppsats: Det vetenskapliga arbetets grundstruktur*. Gleerups Utbildning.
- Andersson, B. (2010). Introducing assessment into Swedish leisure-time centres – pedagogues' attitudes and practices. *Education Inquiry*, 1(3), 197–209.
<https://doi.org/10.3402/edui.v1i3.21942>
- Arfwedson, G. (2005). *Didaktiska examensarbeten i lärarutbildningen för förskola, grundskola, fritidshem, gymnasium etc.* HLC förlag.
- Ball, S. J. (2003). The teacher's soul and the terrors of performativity. *Journal of Education Policy*, 18(2), 205–228.
<https://doi.org/10.1080/0268093022000043065>
- Ball, S. J., Maguire, M., Braun, A., & Hoskins, K. (2011). Policy subjects and policy actors in schools: some necessary but insufficient analyses. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 32(4), 611–624.
<https://doi.org/10.1080/01596306.2011.601564>
- Ball, S. J., Maguire, M., & Braun, A. (2012). *How schools do policy: Policy enactments in secondary schools*. Routledge.
- Braun, A., Maguire, M., & Ball, S. J. (2010). Policy enactments in the UK secondary school: Examining policy, practice and school positioning. *Journal of Education Policy*, 25(4), 547–560.
<https://doi.org/10.1080/02680931003698544>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101.
<https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber.
- Fejes, A., & Thornberg, R. (2019). Kvalitativ forskning och kvalitativ analys. I A. Fejes, R. Thornberg (Red.), *Handbok i kvalitativ analys* (s. 16–43). Liber.
- Haglund, B. (2016). Fritidshemmets vardagspraktik i ett nytt diskursivt landskap. *Educare*, (1), 64–85.
<http://doi.org/10.24834/educare.2016.1.1070>
- Haglund, B., Gustafsson Nyckel, J., & Lager, K (Red.). (2020). *Fritidshemmets pedagogik i en ny tid*. Gleerups Utbildning.

- Haglund, B. (2023). Pupils' development: Policy enactment in Swedish school-age educare. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 9(3), 221-232.
<https://doi.org/10.1080/20020317.2023.2236748>
- Hansson Stenhammar, M-L. (2020). *Fritidshemmets pedagogiska uppdrag: undersökande, estetiska och ämnesövergripande arbetssätt*. Natur & Kultur.
- Hjalmarsson, M. (2019). Leisure-time teachers' reflections on systematic quality work: approaches and challenges. *Early Child Development and Care*, 189(13), 2197-2205.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2018.1445731>
- Håkansson, J. (2022). *Systematiskt kvalitetsarbete i förskola, skola och fritidshem*. Studentlitteratur.
- Ingerman, Å. (2021). Fenomenografi. I G. Klingberg, U. Hallberg (Red.), *Kvalitativa metoder helt enkelt!* (s. 187–203). Studentlitteratur.
- Jepson Wigg, U. (2019). Att analysera livsberättelser. I A. Fejes, R. Thornberg (Red.), *Handbok i kvalitativ analys* (s. 255–270). Liber.
- Jonsson, K. (2024). *Fritidshemmet och socialt lärande: med ett didaktiskt perspektiv*. Studentlitteratur.
- Klingberg, G., & Hallberg, U. (2021). *Kvalitativa metoder helt enkelt!*. Studentlitteratur.
- Lager, K. (2015). *I spänningsfältet mellan kontroll och utveckling: En policystudie av systematiskt kvalitetsarbete i kommunen, förskolan och fritidshemmet*. (Gothenburg Studies in Educational Science, 379). [Doktorsavhandling, Göteborgs universitet]. Gothenburg University Publications Electronic Archive.
<https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/40661>
- Lager, K., Sheridan, S., & Gustafsson, J. (2016). Systematic quality development work in a Swedish leisure-time centre. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 60(6), 694-708.
<https://doi.org/10.1080/00313831.2015.1066434>
- Lager, K. (2018). Att undervisa i fritidshem: omsorg, lärande och utveckling i en helhet. *Educare*, (2), 51–68.
<https://doi.org/10.24834/educare.2018.2.3>
- Lager, K. (2020a). Possibilities and Impossibilities for Everyday Life: Institutional Spaces in School-Age Educare. *International Journal for Research on Extended Education*, 8(1), 22-35.
<http://doi.org/10.3224/ijree.v8i1.03>
- Lager, K. (2020b). Systematiskt kvalitetsarbete i fritidshem. I B. Haglund, J. Gustafsson Nyckel & K. Lager (Red.), *Fritidshemmets pedagogik i en ny tid* (s. 119- 137). Gleerups Utbildning AB.

- Lager, K., & Gustafsson- Nyckel, J. (2021). Teachers enacting complementation and compensation in a practice under strain- Policy and practice in Swedish School-Age educare. *International Journal of Research on Extended Education*, 9(1), 7-21.
<https://doi.org/10.3224/ijree.v9i1.03>
- Lager, K. (2022). *Fritidspedagogiskt arbete*. Studentlitteratur.
- Lago, L., Ackesjö, H., & Persson, S. (2018). Erkännaders dynamik- förskoleklasslärares tolkningar av ny läroplanstext. *Educare*,(1), 7-25.
<https://doi.org/10.24834/educare.2018.1.1>
- Lee-Hammond, L., & Bjervås, L-L. (2021). Pedagogical documentation and systematic quality work in early childhood: Comparing practices in Western Australia and Sweden. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 22(2), 156-170. <https://doi.org/10.1177/1463949120928431>
- Lenz Taguchi, H. (2013). *Varför pedagogisk dokumentation?* Gleerup.
- Ljusberg, A. L. (2023). The concept of pupils' interests in the context of school-age educare in Sweden. *Early Child Development and Care*, 193(2), 223-234.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2022.2075356>
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet*. (2022). Skolverket.
<http://www.skolverket.se/getFile?file=9718>
- Olsson, H., & Sörensen, S. (2021). *Forskningsprocessen: kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. Liber
- Patel, R., & Davidson, B. (2019). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Studentlitteratur.
- Pihlgren, A.S. (2016). *Fritidshemmet och skolan – det gemensamma uppdraget*. Studentlitteratur.
- Pihlgren, A.S. (2019). *Fritidshemmets didaktik*. Studentlitteratur.
- Pihlgren, A. S. (2023). *Fritidshemmets mål och resultat: att planera och utvärdera*. Studentlitteratur.
- Roslund, H. (2021). *Fritidshemmet: uppdrag och juridik*. Studentlitteratur.
- SFS 2010:800. *Skollag*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800
- Skolinspektionen. (2010). *Kvalitet i fritidshem* (Skolinspektionens rapport, 2010:3).
<https://skolinspektionen.se/globalassets/02-beslut-rapporter-stat/granskningsrapporter/tkg/2010/fritidshem/rapport-kvalitet-fritidshem.pdf>

- Skolverket. (u.å.). *Kvalitet och kvalitetsarbete i fritidshem*.
https://www.skolverket.se/download/18.47ddd14d17f0282d1f41e9/1645449408435/1_Inledande_artikel.pdf
- Skolverket. (2014). *Skolverkets allmänna råd med kommentarer – fritidshem*.
<https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65b1e7/1553965749438/pdf3301.pdf>
- Skolverket. (2015a). *Kvalitetsarbete i praktiken*.
<https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65b50e/1553965962840/pdf3381.pdf%20%5B210527>
- Skolverket. (2015b). *Systematiskt kvalitetsarbete - för skolväsendet*.
<https://www.skolverket.se/getFile?file=2901>
- Skolverket. (2016). *Fritidshemmet – lär känna läroplan*.
<https://www.skolverket.se/getFile?file=3729>
- Skolverket. (2023a). *Elever och personal i fritidshem: läsåret 2022/23*.
<https://www.skolverket.se/download/18.1f564dc01879664a5b713e/1682059151810/pdf11418.pdf>
- Skolverket. (2023b). *Fritidshemmet: ett kommentarmaterial till läroplanens fjärde del*.
<https://www.skolverket.se/getFile?file=12050>
- Skolverket. (2024, 2 maj). *Systematiskt kvalitetsarbete – så fungerar det*. Hämtad 2024-05-06.
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/kvalitetsarbete/systematiskt-kvalitetsarbete---sa-fungerar-det>
- Specialpedagogiska skolmyndigheten. (2023, 2 mars). *Pedagogiska planeringar*.
<https://www.spsm.se/studiepaket-digitala-verktyg-och-akk/rektorssparet/rektorssparet-moment-4---larande-och-bedomning/pedagogisk-planering/>
- UNICEF Sverige. (2018). *Barnkonventionen FN:s konventionen om barnets rättigheter*. <https://unicef.se/barnkonventionen>
- Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html>
- Widen, U., & Hakeberg, M. (2021). Individuella intervjuer. I G. Klingberg, U. Hallberg (Red.), *Kvalitativa metoder helt enkelt!* (s.77–94). Studentlitteratur.

9. Bilagor

9.1 Bilaga 1: Informationsbrev och samtyckesblankett

Hej,

Vi heter Sara Romppala och Katherine Menjivar och studerar grundlärarprogrammet inriktning fritidshem, Högskolan i Gävle. Under våren skriver vi vårt examensarbete i didaktik.

Syftet med studien är att undersöka hur lärare i fritidshem arbetar med pedagogiska planeringar. För att närma oss detta kommer vi att genomföra intervjuer för att få fördjupade kunskaper i hur ni arbetar med pedagogiska planeringar samt systematiska kvalitetsarbetet.

Fritidshemmets namn och ditt namn kommer att avidentifieras (i både eventuella bilder och i text) i det slutgiltiga arbetet. Allt insamlat material förvaras så att ingen obehörig får tillgång till det. När examensarbetet har examinerats kommer det sparas i högskolebibliotekets databas DIVA.

Medverkan i undersökningen är helt frivillig och du kan när som helst avbryta deltagandet. Detta samtycke ger, efter ditt medgivande oss som studenter tillstånd för ljudinspelning under intervjun där du medverkar. Vi står till förfogande för att svara på frågor under hela vår tid på fritidshemmet.

Enligt EU:s dataskyddsförordning har du rätt att kostnadsfritt ta del av insamlade uppgifter och vid behov få eventuella fel rättade eller att hanteringen av personuppgifter begränsas. Kontaktperson är vår handledare (kontaktuppgifter nedan), som också tar emot eventuella klagomål på hanteringen av personuppgifter.

Med vänlig hälsning,

Sara Romppala och Katherine Menjivar

E-post:
Tel:

E-post:
Tel:

Kontaktperson Högskolan i Gävle:
Handledare: Björn Haglund
E-post:

Samtycke

Medverkan i undersökningen, är helt frivillig och du kan när som helst avbryta deltagandet. Detta samtycke ger, efter ditt medgivande oss som studenter tillstånd att med ljudinspelning och fältanteckningar dokumentera situationer där du medverkar. Vi står till förfogande för att svara på frågor under hela vår tid på fritidshemmet.

Ja, jag ger samtycke till att delta i undersökningen

Datum och plats:

.....

Underskrift

.....

Namnförtydligande

Tack på förhand för eran hjälp!
Med vänliga hälsningar
Sara Romppala och Katherine Menjivar

9.2 Bilaga 2: Intervjuguide

Samtyckesblankett, väljer själv deltagandet, anonym, vart det förvaras, syftet och ljudinspelning

- **Faktafrågor och Introduktionsfrågor:**

Hur gammal är du?

Hur länge har du arbetat som lärare i fritidshem?

Hur länge har du arbetat på det här fritidshemmet?

Vad har du för roll i er verksamhet?

Övergångsfrågor:

Hur ser en vanlig vecka ut på ditt fritidshem?

Varför gör ni just detta?

Hur mycket tid har ni till planering i er verksamhet?

Vad är pedagogisk planering för dig?

- **Nyckelfrågor:**

Planering:

Hur planerar du/ni er verksamhet?

- Vilka metoder använder ni i er planering?

Hur använder ni er av styrdokument i er planering?

Vilka fördelar upplever du med att planera verksamheten?

Vilka nackdelar upplever du när ni planerar?

Har du någon planering som du skulle kunna visa för mig? (om ja...)

- Hur tänker du när du gör den pedagogiska planeringen?

Systematiskt kvalitetsarbete:

Vad innebär systematiskt kvalitetsarbete för dig som lärare?

Vad innebär systematiskt kvalitetsarbete för dig kopplat till fritidshemmet?

Upplever du att ni arbetar med systematiskt kvalitetsarbete? (om ja...)

- Hur arbetar du med det systematiska kvalitetsarbetet i er fritidsverksamhet?
- Hur utvärderar ni er undervisning?

Utveckling:

Hur arbetar du/ ni för att utveckla er verksamhet?

Upplever du att det finns någonting som ni behöver utveckla just nu i er verksamhet?

- I så fall vad behöver ni utveckla?
- Hur skulle ni kunna utveckla det?

- **Avslutning:**

Är det något mer som du vill tillägga innan vi avslutar?

Tack för att du deltog i intervju idag.